

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznika.
 Abonementi: do 9 petič vst 4 1 D, od 10—25 petič vst 4 1 D 50 p, večji inserti petič vst 2 D; notica, posilna, izjava, računa, predikci petič vst 3 D; poroka, zaročnice 15 vst 30 D; ženska posilna beseda 75 p.
 Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Insertni davki posebej.
 Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritoženo. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.

Besedila sprejema le podpisano in zadostno frankovano.

Rekopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
 v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
 v inozemstvu navadne dni Din 1, nedelje Din 1-25
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu
		v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	...	Din 144—	Din 144—	Din 264—
6	...	72—	72—	132—
3	...	36—	36—	66—
1	...	12—	12—	22—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
 Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Misli in predlogi k rudarski stavki v Sloveniji.

Ze teden dni stagnira stavka rudarjev Trboveljske premogokopne družbe. Delavstvo kaže odločnost, pa tudi predanost: po revirjih vlada popoln red in mir. Med zahtevami delavstva in ponudbami Družbe je zaznati globok prepad, ki onemogoča vsaka podajanja. Iz Beograda prispela ministerialna delegacija, sestojeca iz načel. Simeonoviča, inšp. Veljkoviča in načel. Gostiše (Sarajevu), bo poizkusila posredovalno srečo. Posetila je že Trboveljsko družbo ter poslušala zastopnike stavkajočih rudarjev, da sondira teren. V ponedeljek se vrše skupna pogajanja na pokrajinski upravi. Če bi v takih slučajih šlo na obeh straneh za stvarnost in pravičnost, bi se stavke po vpogledu statističnih podatkov splošnega gospodarskega značaja ter po primerjanju dobičkov in mezd dale gladko in kratko rešili. Toda človeški konflikti nastajajo povečini iz nesporazumov, ki so tako sestavljene narave, da se rešujejo samo s približnimi in povprečnimi kompromisi. Naj se obojujeto resnico in pravico še tako vznešeno, v človeškem življenju bo vedno vladala srednja pot in kompromis ter dokazovala večno relativnost človeškega stremjenja.

Toda preidimo na stvarna in konkretna tla. Na rudarski stavki ni intereso samo stavkajoče delavstvo in prizadeta družba, temveč celokupno slovensko narodno gospodarstvo, predvsem naša industrija in prebivalstvo, ki konsumira danes že ogromno produkcijo trboveljskega premoga. Le majhen zastoj v tej produkciji more ogroziti sedanje zaloge in dvigniti vsed pomankanja blaga premogovne cene. Enako zna nadmerno povišanje mezd, ki je ponavadi ugodna prilika za povišanje cen, izzavati širšo industrijsko krizo, ker je znano, da slovenska industrija komaj konkurira zunanjim in drugim izdelkom in da bi povišanje premogovne cene lahko zastavilo redno obratovanje in povzročilo najdalekosežnejšo brezposelnost. Povprečni delavski zaslužki trboveljskih rudarjev so dosegli zlato pariteto. Istotako so se cene trboveljskega premoga približale predvojni pariteti in prispele do naravne meje. Dejstvo je, da so mezde po premogovnikih na jugu države znatno manjše kot v Sloveniji. Danes zahteva stavkajoče delavstvo nad 50% povišanje svojih dohodkov. Enoletni delavski prejemki znašajo 150 milj. dinarjev. Lani je družba za svojih 500.000 delnic izplačala 12 in pol milj. dinarjev dividende, kar pomeni do 8% enoletne delavske mezdne svote. Če

bi se cela dividenda izplačala delavstvu, bi to pomenilo le 8% povišanje mezd. Dejstvo je tudi, da državni in zasebni premogovniki Slovenije komaj capljajo za mezdami pri Trboveljski družbi in da bi ponovno splošno mezdno povišanje izzvalo njih zanesljivo krizo.

Življenje je težko in posebno težka je usoda naših črnih delavcev po podzemskih globinah. Zagovarjamo njihovo izjemno stališče in delavskem trgu. Veljajo pa tudi oziri na temeljna načela današnjega gospodarskega obratovanja. Ekzistenca vseh obratov visi na obstoju normalnih normalnih današnjega gospodarstva in brez teh norm ni kapitala, ustanovnega in še manj obratnega. Poleg skrbi za pravične mezde obstoja upoštevanje amortizacijske podlage gospodarskega podjetja. Časi, ko bi se stavke opravičevale s komunističnimi vzori, so minili. Danes velja še samo socialni in gnotni argument. Delavstvo in družba mora po ameriških primerih najti na podjetju skupni interes in ta interes je v prvi vrsti socialni. Izpolnjevanje socialnih pogojev spada danes že k bitnim tehničnim izpolnitvam modernega podjetja. Čim več socialnega zavarovanja in izpolnjevanja, tim več produkcije. To so bistri Amerikanci že davno spoznali.

Pričujoča stavka bi lahko bila idealna prilika tako za družbo, kakor za delavstvo, da premosti prepad med zahtevami in ponudbami in da se obe stranki ozreta na ogromni odpad denarnih vrednot, ki ga povzroča vsaki dan sedanje stavke. Z vsakim dnem splahneva milijoni delavskih mezd in družba vknjižuje izostanek milijonskih dohodkov. Želimo, da v ponedeljek naši ministerialni in pokrajinski posredniki predložijo delavstvu in družbi ta obojestranski vrednostni izpad v točnih številkah. Družba in delavstvo bi znala uvideti, da je boljše, ako ta ogromni denar, ki izpada s stavko, uporabi za socialne in higienske naprave rudarskih revirjev, in da je pametnejše zidati delavske domove, moderne kopalnice, otvarjati delavske prosvetne ustanove, mladinske domove, ferialne delavske kolonije i. t. d., kakor pa stavkati. Stavka je neprijetna ne samo za delavstvo, temveč tudi za družbo. Enim stradajo družine, drugim se ogrožajo kapitalne vloge široke javnosti. Nad obema pa stoje interesi narodnega gospodarstva, predvsem naše industrije in prebivalstva, ki je na premogu, kakor na vsakdanjem kruhu življenjsko interesirano. Vsako regulaci-

jo pričujoče stavke na račun tretjega in glavnega prizadetega, namreč slovenske industrije in prebivalstva, moramo z vso odločnostjo odkloniti. Z novimi mezdami in visokimi premogovnimi cenami ne bo šlo. Naj se družba in delavstvo sporazumeta in skleneta upora biti izpadajoče kapitalne za potrebne so-

cijalne ustanove rudarskih delovnih in življenjskih pogojev, ki so tesno vezane s splošno delovno zmožnostjo. To bi bil praktični izhod iz sedanje stavke, obenem lep socialni eksperiment, ki bi približal delavstvo k podjetju in povečal moralni činitelj kapacitete ročnega dela.

PISMO IZ PRAGE.

POMEN DR. BENEŠEVEGA POTOVANJA NA ZAPAD. — ČESKA JAVNOST SIMPATIZIRA Z JUGOSLAVIJO IN ROMUNIJO. — PRED OBCINSKIMI VOLITVAMI. — RAZOCARANJE V SOCIJALIZMU.

Važen politični dogodek zadnjih dni je bilo potovanje zunanjega ministra dr. Beneša na zapad, kjer je imel v Parizu, Londonu in Bruslju priložnost sestati se z vodilnimi državniki zvezniških držav, informirati se o smericah in ciljih posamičnih veleposlaništev, zlasti pa poruskega vprašanja, kakor tudi pojasniti stališče Českoslovaške države, ki je na tem vprašanju zelo zainteresirana. Potovanje Beneša je brez dvoma velikega pomena, ne glede na očividno naivno nazoranje nekaterih listov, ki skušajo klečepaziti in klečepaziti več kakor je potrebno in koristno, češ, da je dr. Beneš potoval na zapad v svrhu posredovanja. To trditev je najbolje ovrgel sam minister, ko je v pogovoru z novinarji izjavil: Precej dobro sem se zavedal, da se prilikavec ne sme mešati med velikane. Res je, da je bilo Benešovo potovanje uspešno. Ne morda toliko glede obsepolitičnega položaja, pač pa za českoslovaško republiko. Doprščena in podpisana je bila trgovinska pogodba z Angleško in njenimi kolonijami, sklenjena je bila definitivna trgovinska pogodba s Francijo in končno tudi z Belgijo, ki je tekem car. vojne s Čehoslovaško prišla v zagato in spoznala, da je ona bržkone še z manjšo vneto delovala za to pogodbo kakor Českoslovaška, kar je ponovni dokaz, da tudi stare države kaj rade zabredejo v zmo-to in premalo uvažujejo ponujano prijateljsko roko.

Toliko, kar se tiče gospodarskega življenja českoslovaške republike. Manj razveseljiva je politična situacija — mislim pri tem o zunanjih politikih: pri nas ni dvoma o tem, da bi eventualni prelom Velike antante, ki je v zadnjem času tako vznemirjal javnost, pomenil, in to zlasti za Srednjo Evropo, iskro novih zmed in potežkoč. Zato pa se posveča tem večja pozornost predstoječi konferenci Male antante v Sinaji. Pogodba in družba z Jugoslavijo, ki je pri nas tako popularna, prirodna in sama po

sebi umevna in ki jo tako primerno izpopolnjuje Romunija, ponovno dokazuje svojo neobhodno potrebo in eminentno važnost in je za sedanjo komplicirano mednarodno situacijo v polnem obsegu to, kar je povedal nedavno na javnem shodu preprost Čeh z besedami: Naj bo že situacija na zapadu kakršnakoli, mi, v tesnem prijateljstvu z Jugoslavijo in Romunijo, bomo vodili državno krmilo, ako bo treba tudi sami, v vrstini in burji varno.

Zato konferenco v Sinaji tudi pri nas tako navdušeno pozdravljajo. Življenje ne stoji, ono gre vedno dalje, drvi naprej in zato ne zadostuje določiti pot in ukazati smer. Vsak dan prinaša toliko novih vprašanj, da je v vitalnem interesu Male antante, da čim večkrat izmenja svoje nazore glede rešitve aktualnih vprašanj.

Notranjopolitična situacija je že pod vplivom predstoječih jesenskih občinskih volitev. Nesrečno geslo, ki je bilo izrečeno z visokega mesta jeseni 1919 leta, bi danes že radi potisnili v ozadje. Pred štirimi leti je samo narodna demokracija stala na stališču, da občinske volitve nimajo nobenega političnega pomena, nego so namenjene samo gospodarskim svrham in interesom. Samo za tem ciljem je opaziti sedaj tupačam težnjo, kajti dejstvo je, da je ljudstvo že sito socialističnega »čiščeneja mestnih hiš« in hrepeni zopet po manj vrtoglavlju, pač pa neprimerno boljšem gospodarstvu v občinah. Ameriški zlati vrecel je hitro usahnil in zapustil samo ogromne občinske davke. Kajti oni, ki plačujejo v občini ali mestu 100 Kč državnega davka, je obremenjen z občinskimi, okrajnimi ali deželjnimi dohodninskimi davki v znesku 1500 Kč. Ne glede na to pa ni nobenih novih naprav in vsi žive na račun starega. V tem oziru služi lahko za primer Praga, pred vojno tolikrat preurejeni vojaški vodovod je bil in je še danes zanemaren in nepopravljen in

daš tupačam kdo opozori občinske očete, ki so tako imenitno vodili gospodarske knjige, da so za 12 milijonov povečali občinski dolg, ki sedaj tako teži mesto, je vse zaman.

Zapeljivo socialistično geslo je torej izgubilo svojo veljavo in zato lahko z zanesljivostjo računamo s tem, da bodo občinske volitve, ki se začno že v avgustu in končajo v oktobru, pomenile delni korak k notranji konsolidaciji in povratku k normalnemu gospodarskemu razvoju.

St. Cirkovič:

Konkordat z Vatikanom.

(DALJE.)

S propadom Avstro-Ogrske in določitvijo mej sedanje naše države, kakor tudi z izpremembo notranjopolitičnega položaja je naravno, da se je položaj katoliške cerkve v naši državi v pravem pogledu lahko samo poslabšal. Že teritorialna razmejitve je povzročila gotov kaos in take situacije, ki niti najmanj niso v skladu z našo državno suvereniteto, pa tudi s samo hierarhično organizacijo katoliške cerkve napram državi suvereniteti. Trianonska mirovna pogodba iz l. 1920. je ustvarila n. pr. tako teritorialno razmejitve med nami in našimi suverenimi sosedmi, da so teritorialno tri prejšnje vojvodinske katoliške škofije; pečuska, kaljoška in temešvarska, večji del prišle v sestav naše države, sedeži teh škofij, vsak s svojim škofom in cerkvenim sodiščem, pa so dodeljeni: Kaljoča in Pečuj Madžarski, Temešvar pa Romuniji. Radi tako nastalega položaja so se vzdrževale in morda se vzdržujejo še sedaj zveze med našimi katoliškimi duhovništvom in Vojvodini, z njegovimi predpostavljanimi cerkvenimi starešinami, ki so ostali v inozemstvu, in sicer ne samo v pogledu čisto notranjih cerkvenih zadev, marveč tudi v pogledu zakonskih sporov po katoliškem cerkvenozemnem pravu. Enak položaj je tudi v Dalmaciji, kjer je v Italijanskem Zadru ostal sedež dalmatinskega nadškofa in slični slučaj je tudi v Sloveniji z mariborsko škofijo. Ako se tem neurejenim razmeram, tem raznovrstnim in različnim predpisom v krajih onstran Donave in Save prišete še povsem ločen in zaseben položaj katoliške cerkve v Srbiji in Crngorici, je jasno, da obstoji pravni položaj katoliške cerkve v naši državi radi prejšnjih političnih razmer, obstoječih mednarodnih pogodb in državnih zakonov kar iz šestih različnih režimov, če tudi ima katoliška cerkev glasom člena 12. ustave v celji državi enoten javno pravni značaj. Tako, 1.) v Sloveniji in v Dalmaciji obstoji povsem zaseben režim, 2.) v Hrvatski in Slavoniji zopet drugi, docela drugačen kakor prvi, in prav tako tudi 3.) v Bosni in Hercegovini, 4.) v Banatu in Bački, 5.) v Crngorici in 6.) v Srbiji. Štiri mednarodne pogodbe in mnogobrojni državni in pokrajinski zakoni urejujejo na neenak način pravni položaj katoliške cerkve v omenie-

Jutij Betteto, član kr. opere v Ljubljani:

Nanrede v umetniški izobrazbi ansambla slovenske opere.

V vsaki stroki tako tudi v gledališki umetnosti sta teoretična izobrazba kot temelj ter praksa dva pojma, ki se v dosego napredka medsebojno izpolnjujeta. Drugi izmed teh pojmov je sicer važnejši del, da dosežeš cilj, ki ga imenujemo »uspeh pri široki publikii«, toda praksa brez dobre teoretične podlage ne bo nikdar privedla umetnika do one stopnje zrelosti, ki ga postavlja nead povprečnost. Ostane vedno »utilite«. Seveda ne trdim tega dogmatično. Ni pravila brez izjeme. Ta pa velja edino za genija!

Umetnik, ki stremi vedno višje v svojem znanju, premaga vse tehnične težkoče neprimerno lažje, ako mu tehnična stran poklica ne stavlja nerazrešljivih ugank. On zamore v udejstvanju svoje umetnosti brčati vso pozornost le na notranjo, duševno stanje svoje naloge. Reakcija na gledalca oziroma poslušalca mora biti v tem primeru pozitivna, z drugo besedo, sicer pri objektivni, umetniško čuteči občutitvi ne more izostati.

Enakih svojstev dramatski umetnik. On igralci bili pevci, združeni pod vodstvom prave umetniške avtoritete v celoto, so garancija za umetniško visoko stopnjo predstave. S to trditvijo prihajam na predmet, katerega analiza je aktualna in umesna. Pozvan, da izrazim tudi jaz svoje

nazore, povdaram, da so moji nazori, v kolikor bi se eventualno ne strinjali z onimi cenjenega bralca le izvrš stremjenja in želje, da se naša, slovenska opera povzdigne v umetniškem oziru do one stopnje, ki naj bi bila res naš kulturni ponos.

Glede na število novitet in nanovo nastudiranih reprijz je naša opera v pretečni sezoni nudila mnogo in če primerjamo številke s številkami prvih, svetovnih gledališč, je dosegla rekord. Osebito ako se vpoštevata dejstvo, da so v ansamblu slednjih po pretežni večini le prvovrstni umetniki — solisti, likarji druge korporacije, zbor, orkester, tehnično osobje, katerih izvežbanost in ambicija so v dosego umetniško dovršenih predstav brezpogojno potrebne.

Toda kulturnega, umetniškega nivoja ne določa število predstav, temveč njih kvaliteta. Upoštevač vse težkoče, materialne in moralne, se morajo morebitni nedostatkj ocenjevati z drugega stališča, kot bi bilo to sicer upravičeno. In vendar si dovoljujem trditi, da bi se v kvalitativnem to je v umetniškem oziru s momentano razpoložljivim artističnim osobjem dalo doseči več.

Tekom sezone sem imel priliko spoznati zakulisni milje. Opazoval sem umetniško ambicijo, strokovno znanje celote in posamičkov, in lahko trdim, v kolikor je bil odgovoren za stvar posamičkov, da je vsakdo pripomogel k doseženemu uspehom po svojih močeh. Skušnje, druga za drugo! Kdor pozna tudi »senčno stran« našega poklica, mora to vstrajnost občudovati. Toda

vedno sem imel občutek: stremjenje za čimprejšnjo uprizoritvijo, toda pomankanje umetniškega poglabljanja.

Imamo v ansamblu mož, katerih material opravičuje visoke nade. Bili bi v tem oziru kos tudi najstrožjim zahtevam.

Omenil sem v uvodu, da treba dramatskemu umetniku teoretične, to se pravi tehnične, šolske izobrazbe, kakršno nudijo prvovrstni konservatoriji. V praktičnem delovanju se izrazna pri talentu, brez katerega pri tem poklicu sploh ne gre, marsikateri nedostatek toda dotičnik mora potem imeti dnevno priložnost učiti se ob dobrih prvovrstnih močeh. Ako tega ni, se gotovih napak ne bo nikdar iznebil. S tem bo vedno zmanjševal ugoden vtis celote in samega sebe.

Te priložnosti pri nas ni! Treba jo je torej nadomestiti v internem delu. Kapelniki, režiserji in vsi, ki so za procvit in umetniški razvoj opere odgovorni, so v prvi vrsti poklicani, da ta nedostatek izravnavaajo, blažijo, odpravijo. Oni morajo biti v svojem poklicu ne le strokovnjaki, temveč tudi pedagogi, umetniki. Umetniška notranost vzprijorjenega dela jim ne sme biti tuja, združena z vestnim, požrtvovalnim študiranjem vsake malečnosti v igralskem in muzikalnem oziru v pravcu skladateljeve intuicije dviga nivo umetniškega poglabljanja celote. Samo na ta način je mogoče v danih razmerah našemu ansamblu odpirati pota v misterij prave umetnosti in s tem spopolnjevati znanje vsakega posamičnika.

Najgrandioznejša gesta mi ne pove ničesar, ako ni strogo v skladu z značajem vzprijorjenega tipa. Najelegantnejša toaleta ali najskromnejša halja ostane brez učinka, ako se nosilka ne zna kretati v njej. S strogo kritičnega stališča ne pride v poštev fraza, katere posameznj toni niso združeni v celoto s pripomočki temelite teoretične naobrazbe kakor dihanje, vokaliziranje, izgovorjava, mimika, v muzikalnem in duševnem oziru pravilno predavanje. Kaj pomaga najlepši posamezni ton, ki je pri tehnično slabo izobraženem pevcu le dar narave, največkrat pa samo posrečen slučaj, ako je dvajset drugih tonov v vsakem oziru pomanjkljivih? Poznam pevce tenorije, katerim je ideal »visoki c« nepremagljiva ovira. Mati narava jih v tem oziru ni obdarila z ono prožnostjo glasilk, kot bi bilo to želiti. Diči pa jih inteligenca. Njih skrivnostni kabinet, v katerem so skrbno skriti vsi zakladi temelite teoretične naobrazbe, je njihov neizčrpn vir, ki jim pomaga preko težkoč in storil bi jim neodustno krivico kdor bi jim ne priznal klasifikacije prvovrstnega umetnika. Tega častnega naslova ne zasluži marsikdo, akoprav ima »visoki c« v vsakem žepu. Poznam basista na enem prvih svetovnih gledališč, za katerega velja isto glede nize. Imena ne imenujem. Toda kakšen umetnik je to! Za me v molih ozirih neprekosljiv, fenomenalen. Našel bi lahko lepo število znanih mi basov, katerih nižina je napram oni omenjenega umetnika kvantitativno neprimerno izdatnejša. Toda brez pregledavanja trdim, da je koncentrirano v

enji sami balcanto ali koloraturni frazi onega več umetnosti kot v celokupnem rokokodelskem popevanju le-teh. Oni je umetnik, le-ti miso. Oni si je prisvojil s pomočjo pridnosti in inteligence vse teoretične oz. tehnične pripomočke, ki ga podpirajo v udejstvanju, le-ti se zanašajo več ali manj le na svoj naravni zaklad in umetno konstruirane družabne zveze.

Uveril sem na podlagi lastnega izkustva, da material sam na sebi ne pomeni umetnosti. Treba ga je vežbati s trudopolnim vztrajnim delom. Le tisti pevec, ki obvlada svoj instrument popolnoma doseže s pomočjo lastne inteligence stopnjo prave umetnosti. Tehnična spretnost, združena z individualnim koloritom je ona tajna moč umetnikova s katero si osvaja priznanje objektivnega poslušalca. Tudi ako so mnjenja o njegovih kreacijah razna, umetniška individualnost, zgrajena na tej podlagi, je neoporečna.

Dvigati znanje vsakega posameznega člana naše opere do one stopnje, ki bi odgovarjala v teh kratkih potezah očrtanim zahtevam, je najdalečnejša naloga vseh, ki jim je procvit opere res srčna zadeva.

Rešitev te naloge ni lahka. Pot je preprežena z vsakovrstnimi zaprekami. Samoljubje, inoletnost, pomankanje inteligence, nevoščljivost, spletkarje so le mali sopek cvetk, katerih vonj okužuje atmosfero hrama umetnosti. Disciplin, ki izključuje v teh stvareh vsako podporo, je najboljše lek.

Študiranje vlog, bodisi v muzikalnem bodisi igralnem oziru mora biti v soki

nih delih naše države. Mednarodne pogodbe so: 1.) Srbski konkordat z dne 24. junija 1914. za severno in južno Srbijo, 2.) črnogorski konkordat z dne 18. avgusta 1886. za Črnogorje, 3.) bosansko-hercegovaška konvencija-konkordat z dne 8. junija 1881. za Bosno in Hercegovino in 4.) avstrijski konkordat z dne 18. avgusta 1855 za Hrvaško in Slavonijo. Sprožilo se je vprašanje o važnosti ali nevažnosti omenjenih mednarodnih pogodb, kar je zopet privedlo do še bolj važnega vprašanja: da-li je sedanja naša država kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, stara ali nova država? Mi vsakomur to samo omenimo, ne da bi se spuščali v razpravljanje samega vprašanja, povdarjajoč, da omenjene mednarodne pogodbe veljajo kot državni zakoni, dokler se ne ukinejo ali ne zamenjajo z novim zakonom za vsa država.

Ako se po proučevanju za katoliško cerkev v posamnih pokrajinah naše države veljavnih odredb mednarodnih pogodb in državnih ter pokrajinskih zakonov ozremo de lege lata na položaj katoliške cerkve v naši državi sploh, si zelo lahko in jasno predočimo mnoge značilne konstatacije. V prvi vrsti, v naši sedanji državi nimamo enotnega javnopravnega zastopstva katoliške cerkve, kakor je to v pravoslavni cerkvi. Nimaamo nobenega pravnega edinstva in zveze med katoliško cerkvijo posamnih pokrajin naše države, izvzemši čisto kanonsko edinstvo, kajti za celokupno katoliško cerkev sploh in za katoliško cerkev v naši državi velja eden in sicer novi cerkveni zakonik katoliške cerkve »Codex iuris canonici« iz leta 1917. To stanje predstavlja neugodno situacijo. Kajti ako bi hotela država karkoli skleniti v splošnem interesu cerkve, bi morala imeti koga, da se nanj obrne, ne pa kakor do sedaj, da kliče po vrsti vse škofove in nadškofe, ki predstavljajo in so kompetentni samo za svoj ordinariat. V odnosih države napram cerkvi tako stanje ne more dalje ostati. Ono mora biti urejeno potom konkordata tembolj, ker je v čl. 12 vidovdanske ustave katoliška cerkev priznana kot javnopravna korporacija torej mora v tem slučaju obstojati tudi eno telo, ki bo predstavljalo to javno-pravno korporacijo. V tem smislu je prof. beogradske univerze in narodni poslanec dr. Jovan Radonič v svoji razpravi z ozirom na zgodovinski razvoj rimskokatoliške cerkve predlagal, naj se ustanove samo tri nadškofije — barska, bačka in zagrebska in da naj državni cerkveni sabor kot reprezentant celokupne katoliške cerkve odloča o vseh važnih vprašanjih. Kolikor nam je znano, je tudi ožji odbor komisije za proučevanje vprašanja sklepa konkordata z Vatikanom zavzel stališče, da je treba to važno vprašanje predstavništva rešiti morda z odredbo bodočega konkordata, toda na ta način, da bodo škofjske sinode edini reprezentanti katoliške cerkve v naši državi.

Vse obstoječe mednarodne pogodbe in enostranski državni zakoni o katoliški cerkvi v posamnih pokrajinah naše države priznavajo katoliški duhovščini popolno svobodo neposrednih odnosov, direktnih stikov in odvisnosti v cerkvenih opravilih neposredno in izključno od svete stolice, od papeža, kot vrhovnega poglavarja katoliške cerkve. To dovoljuje srbski konkordat v čl. 3, črnogorski konkordat tudi v čl. 3, in z gotovo omejitvijo tudi avstrijski zakon z dne 7. maja 1874 leta kakor tudi 5 točka čl. 12. ustave iz leta 1921. V ostalem nihče tudi ne pomišlja, da bi prikril katoliško cerkev na tej njeni več ali manj jasni in uveljavljeni pravici, ki se bo, zadržana po Vidovdanski ustavi, garantirala tudi v bodočem konkordatu, daji bo morala naša vlada z ozirom na pravni položaj katoliške cerkve v naši državi od določbe nekoliko odstopiti, vsaj v toliko, v kolikor zahtevajo skupni interesi.

Dne 5. avgusta se otvori najlepši

Sokolski dom ob državni meji

— v Dolnjem Logatcu. —

faktorjev, katerih umetniška potencia ima biti v vsakem oziru edino merodajna. Samo ona nudi garancijo za umetniški napredek posamnika in potem tudi celokupnosti.

Repertoar naj vsebuje vsako sezono vsaj eno delo, ki se ne da uprizariti po potu šablone. To delo naj stavlja v umetniškem oziru težke naloge vsem sodelujočim. Povdarjam — vsem! Seveda število pravzaprav nebroj skušeni ne odločuje, temveč umetniška zrelost vseh sodelujočih, solistov, kapelnika in režiserja. Vprizoritev takega dela je čistističen ogenj, ki ozdravi za daljšo dobo ves ansambl posledice povzročit.

V kolikor je meni znan repertoar prihodnje sezone, se ima med drugim uprizariti tudi Mozartova »Figarova svatba«. Po mojem mnenju bo to prava priložnost muditi vsem sodelujočim ono podporo, ki jo bo vsak posameznik po meri svoje individualnosti potreboval. Delo je težko in v sceničnem in v muzikalnem oziru. Strogi kritični zahtevam odgovarjajoča uprizoritev je mogoča samo na podlagi študija v smislu navedenih smernic. Želim, da bi se to tudi uresničilo, ker sem prepričan, da bo v tem primeru naša opera v umetniškem oziru storila mogočen korak naprej. In to je moja odkritočrna želja.

Telefonska in brzolovna poročila

Madžarska in Mala antanta.

Pomemben govor Bethlena o Mali antanti. — Vlada prikriva sovražstvo proti sosedom.

— Budimpešta, 27. julija (Izv.) Na današnji seji narodne skupščine je pred zaključkom generalne debate o proračunskem provizoriju imel ministrski predsednik grof Bethlen daljši politični eksponé, v katerem se je v glavnem bavil o razmerju Madžarske do Male antante.

Iz Bethlenovega govora odseva prijazno sovražstvo do sosednih držav, prikrilo z željo, da bi Mala antanta kolikor toliko podpirala madžarsko akcijo za najetle zunanje posojila. Grof Bethlen je v kratkih potezah očrtal smernice madžarske notranje in zunanje politike. Priznal je, da med drugim ugovore in očitke opozicije, da so bili državni uradniki, sodniki in aktivni oficirji v zvezi s tajnimi organizacijami, ki delujejo proti interesom sosednih držav in streme za vzpostavitev takozvane integrirane Madžarske. Ministrski predsednik je obljubil, da uvede proti tem uradnikom in oficirjem strogo preiskavo. Vstop uradnikov v take organizacije bo najstrožje zabranjen.

Grof Bethlen je dalje izjavil, da leži vzrok sedanji neprilici Madžarske v maščevalni politiki sosednih držav proti Madžarski. Odločil pa je očitke opozicije, da Madžarska boluje na megalomaniji napram drž. Male antante. Madžarska vlada skuša in stremi po najboljših močeh urediti medsebojne odnose s sosednimi državami. Trditve o obstoju kake habsburške propagande v Madžarskem spada po mnenju grofa Bethlena v kraljestvo pravilice.

Ministrski predsednik je dalje glede Male antante omenil, da Mala antanta ni

stvaritev francoske diplomacije, ni to delo Francije. Ustvarila se je Mala antanta naravnim potom in bi se bila ustvarila tudi, če bi na Madžarskem mesto konservativne vlade bila socialnodemokratska. Mala antanta je osnovana na temelju medsebojnih pogodb, katerih svrha je ne samo gospodarskega, marveč tudi defenzivno vojaškega značaja. Svaha Male antante pa je okrepiti položaj na Donavi v škodo Madžarske. Glede madžarskega posojila upa ministrski predsednik, da bodo to posojilo dovolile vselesti, ki so zainteresirane na obnovi Madžarske. V tem oziru se mora naleti pri Mali antanti izhoda. Ministrski predsednik se je zelo čudil nazorom opozicije o sporazumu z Male antanto. Postopanje opozicije slabi položaj vlade, ker se v sosednih državah podkrepljuje mnenje, da je treba Madžarsko samo močno prisiliti, da pade kot zrelo jabolko v okrilje Male antante. Na kocki so veliki interesi Madžarske. Opozicija ne sme storiti ničesar, kar bi moglo ohrabrili sosedne.

Vladine stranke so sprejele izjavo ministrskega predsednika z viharjem odobravanja, dočim je opozicija ekspozé podrgnili ostrimi kritiki. Tako je posl. Ernst Nagy izjavil, da Mala antanta ne želi ničesar drugega, kakor da se prepere habsburška propaganda in da se uvedejo priateljski odnosi s sosednimi državami, kar je mogoče la. Če se vzpostavi na Madžarskem resnični demokratični režim. To je tudi namena vseh demokratov Madžarske. To izjavo je opozicija sprejela z viharjem ploskanjem, vladinovi so strašno protestirali.

Nemčija v kritičnem položaju.

Gospodarska kriza na vrhuncu. — Val draginje. — Pomanjkanje živil. —

— Berlin, 27. julija (K) »Börsenkurier« ugotavlja, da Nemčija nimu samo slabih finančnih, nego sploh nima več denarja. Velik problem je, s čim bo plačevala. S kakšnim denarjem naj plačuje poljedelcem? Kako naj trguje z inozemstvom, da bi se to vršilo brez papirnatega denarja? Ta vprašanja mora država rešiti. Najti je treba plačilno sredstvo, krilo z realno vrednostjo, v prehodni dobi pa mora vlada napeti vse sile, da prepreči notranje nemire.

»Berliner Tageblatt« priobčuje članek o likvidaciji finančnega gospodarstva. Ako finančna kriza, ki je sedaj na vrhuncu ne bo takoj odstranjena, bo propadlo tudi gospodarstvo.

Češkoslovaška krona je že dosegla v Berlinu 23 tisoč mark. Vlada si pomaga iz zadrege na ta način, da tiska 5 in 10 milijonske bankovce. 60 velikih tiskaren noč in dan tiska denar. Toda tudi to ne pomaga, kajti čim več je papirnatega denarja, tem manjša je njegova vrednost. Sporedno z rapidnim padanjem marke in naraščanjem draginje pa raste tudi nezadovoljnost ljudstva. Srednji in nižji sloji s strahom gledajo bodočnosti in obraz. Na trgu vlada strašno razmere.

Hrana in druga življenjske potrebščine so se podražile za 300%. Zlasti primanjkuje krompirja, ki ga plačujejo po 700 mark funt. Na trgu se dogajalo neprestano spopadi med ljudstvom in prodajalci. Cene kruha se povišajo s ponedeljkom za 33%. Slasličarne so ustavile prodajo sladkega peciva. Vspricho vedno večje bede se polasa ljudstva obup. Nezadovoljnost z dosedanjim politiko Cuvove vlade raste v geometrični progresiji. Dva sovražna tabora — komunisti in nacionalisti — pa delujeta z mrljično napetostjo in hujškatu mase proti vladi, češ, da je ona zakrivila sedanje neznozne razmere. Država stoji pred resnimi dogodki. Notranje ministrstvo je odredilo dalekosežne varnostne odredbe. Policija in meščanska straža je na nogah in vedno pripravljena zatreti s silo vsak poskus državnega prevrata. Blizajo se odločilni trenutki, vendar pa je vlada optimistična in upa, da se ji bo posrečilo preprečiti notranje nemire.

Obnovitev diplomatskih zvez z Rusijo.

— Beograd, 28. julija. (Izv.) Te dni pričakujejo v Beogradu prihoda oficijelnega zastopnika sovjetske Rusije. Ta prihod tolmačijo na ta način, da je naša država pripravljena vzpostaviti diplomatske zveze z Rusijo.

Poljska in Mala antanta.

— Varšava, 28. julija. (Izv.) Zunanji minister Seyda je govoril v parlamentu o odnosih Poljske napram Češkoslovaški in Mali antanti. Ker je Mala antanta nastala na temelju mirnih pogodb, je dejal minister, jo Poljska upošteva in poljsko stališče napram nji je prijateljsko. Temeljna politika Male antante pa ne obsega pravnih in političnih načel, na katerih stoji poljska republika.

Iz tega sledi, da Poljska nima realnih razlogov za vstop v Male antanto.

Vendar pa smatra Poljska za svojo dolžnost, da deluje na ustanovitvi take politične kombinacije v srednji Evropi, ki bi mogla danes zagotoviti Evropi mir. Ta cilj pa ne more biti dosežen hitro in lahko.

— Val draginje. — Pomanjkanje živil. —

— Berlin, 28. julija. (Izv.) Po poročilih iz Newyorka je na včerajšnji borzi notiral dolar 1 milijon mark. V Berlinu so dosegle cene živilom fantastične svote. Fantastično svoto je dosegel tudi tekoči dolg Nemčije, ki znaša sedaj nad 50 milijonov.

— Berlin, 28. julija. (Izv.) Glasilo katoliškega centra »Germania« ostro napada politiko državnega kancelarja dr. Cuna.

— Berlin, 27. julija. (Izv.) Komunistični organ »Rote Fahne« protestira proti prepovedi antifašistovskega dneva, poziva delavce, da se zbero v množicah v svrhu manifestacije za delavske pravice.

— Berlin, 27. julija. (Izv.) Vlada je sklenila najeti notranje posojilo v znesku 100 milijonov zlatih mark.

— Berlin, 27. julija. (Izv.) Med predsednikom državnega zbora dr. Loebingom in vlado je prišlo do sporazuma, da bi se sklical državni zbor na izredno zasedanje v prvi polovici meseca avgusta. Kakor poročajo nekateri listi, pa se sklic državni zbor že prve dni prihodnjega tedna, da razpravlja o gospodarski in finančni situaciji in zunanji politiki Nemčije. Tekom svojega obstoja je državni zbor že v drugič pozvan na izredno zasedanje. Prvičrat leta 1914. pred napovedjo vojne Veliki antanti. Razpoloženje v parlamentu je sedaj popolnoma drugačno kakor ono l. 1914.

— Berlin, 28. julija. (Izv.) Po poročilih berlinskih listov je nastopilo veliko pomanjkanje živil. Mesnice in prodajalne živil in kolonialnega blaga so po večjem številu zaprte, ker nimajo nikakega blaga v zalogi. Veliko je pomanjkanje krompirja. Mestu primanjkuje tudi mast in magarin. Za pol kilograma magarina ponujajo nad 100.000 mark. Pred odprtimi prodajalnami stoje nepregledne množice gospodinj, ki se bore za vsak kos živil in morajo za to še čakati ves dan, da pridejo na vrsto.

Dalje je Seyda izjavil, da bo pred zasedanjem Društva narodov sklicana konferenca Poljske in Male antante, na kateri se bo razpravljalo o skupni politični smeri ter držav tekom plesarne seje Društva narodov.

To sodelovanje je po njegovem mnenju najbolj primerno sredstvo za nadaljnjo politiko in širši delokrog Male antante.

Končno je Seyda izjavil, da je hvalježen romunskemu zunanjemu ministru, ki se bo posvetoval z drjem. Benešem o poljsko-češkoslovaških odnosih, kar bo blagodejno vplivalo na stike med obema državama.

NEMŠKE ŠOLE V VOJVODINI.

— Beograd, 28. julija. (Izv.) Včeraj ob 11. je sprejel minister prosvete Miša Trifunović predsednika nemškega parlamentarnega kluba dr. Krafta, s katerim je razpravljal o vprašanju nemških šol v Vojvodini. Nemci zahtevali posebno ureditev nemških šol v smislu manjšinskih dolžnosti mirovne pogodbe. Kraft je bil dalje tudi pri ministrskem predsedniku Pašiću, kateremu je izjavil, da bodo Nemci še nadalje vodili lojalno politiko napram vladi. Če se jim izvoljno šolsko-kulturne zahteve.

Konferenca v Sinaji in Italiji.

— Rim, 27. julija. (Izv.) Italijanski diplomatični krogi z velikim zanimanjem in pazljivostjo zasledujejo potek dveh konferenc. Z gospodarskega stališča se Italija zanima za konferenco baltičskih držav v Rigi, katere se udeležuje tudi Poljska. Se večjo pozornost pa posveča Italija konferenci Male antante v Sinaji. Sodelovanje Poljske na konferenci baltičskih držav dokazuje, da bo Poljska skušala zblizanje baltičskih držav k državam Male antante. Diplomatični krogi ne morejo prikriti strahu, da bo imela Poljska važno posredovalno vlogo med Male antanto in blokom Baltičskih držav. Glede sinajske konference je Italija v skrbeh, da se bo med posamnimi državami sklenjena vojaška pogodba zjednila v enotno vojaško pogodbo. Gotovo je tudi, da bo konferenca v Sinaji položila temelje realni konklantni politiki napram Madžarski in se bo Mala antanta aktivno udeležila mednarodne akcije za gospodarsko obnovo Madžarske.

AFERA GOSPODARSKEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI.

— Beograd, 28. julija. (Izv.) Na včerajšnji seji gospodarskega odbora, ki je trajala od 10. do 14. so prišla v razpravo razna važna gospodarska vprašanja in gospodarske zadeve, ki se imajo v najkrajšem času likvidirati. Trgovinske zadeve z Avstrijo se imajo urediti in je dr. Miloš Todorović imenovan za delegata, ki ima voditi pogajanja za likvidacijo vseh spornih zadev. ki obstojajo glede dobave raznega blaga. V razpravo je tudi prišla afera Gospodarskega društva v Ljubljani. (Tako veli telefonsko poročilo.) Sporna je zadeva med Gospodarskim društvom in bivšo pokrajinsko vlado glede prodaje in kupa vojnega plena. Imenovana je posebna komisija, ki ima svo afera preiskati, ker je bil prodan svoj čas Gospodarskemu društvu v Ljubljani velik del vojnega plena. Na podlagi rezultatov preiskave doleti Gospodarsko društvo stroga kaznen.

Vohunska afera.

Pretrpana poročila.

— Zagreb, 28. julija. (Izv.) Po nekaterih informacijah je sedaj jasno, da so bila poročila o veliki vohunski aferi močno pretiravana. Izpovedbe Danice Andrić so bile mestoma zelo rafinirano izmišljene, z namenom, da prikrije čisto drugo vohunsko organizacijo. Na podlagi dosedanjega materijala je toliko gotovo, da je v južni Srbiji obstojala vohunska družba, ki je imela zvezo z organizacijo makedonskojužnih in pa Ohlrdijem v Tiranu. Nekateri oficirji so podpirali dezertarje, ki so uhajali v Albanijo. Te dezertarje so pripravili tako, da bi pri povratku dvignili revolucijo v Makedoniji. To ni uspelo. Glavni sedež te vohunske družbe so bila mesta Skoplje, Bitoli, Elbasan, Tirana, Rim in celo Budimpešta. Tekom prihodnjih dni je pričakovati točnega poročila od strani sodišča.

ŽELEZNIŠKA KONFERENCA NA BLEDU.

— Beograd, 28. julija. (Izv.) V najkrajšem času se sestanejo delegati Češkoslovaške, Avstrije in naše države na Bledu k železniški konferenci, ki ima urediti važna medsebojna železniškoprometna vprašanja. Naša delegacija je že imenovana.

IZROČITEV POSLANCEV SODIŠČU.

— Beograd, 28. julija. (Izv.) Predsedništvo narodne skupščine je izročilo včeraj vladi vse spise glede izročitve poslancev sodišču. Spisi se po predpisanim uradnem potu dostavijo kompetentnim sodiščem.

PREMAG ZA DRŽAVNE ŽELEZNICE.

— Beograd, 28. julija. (Izv.) Na podlagi sklepov gospodarsko-finančnega odbora je dovoljeno Trboveljski premogokopni družbi kot privatni družbi, da dobavlja državnim železnicam premog za 5% višjo ceno, kakor sedaj.

GOSPODARSKI POJAV V BUDIMPEŠTI.

— Budimpešta, 27. julija. (Izv.) Cene pšenice in moki so padle za 700 K, kljub temu vlada na živilskem trgu draginja in so se cene nekateremu blagu povišale. Cene kruha so se povišale za 50% in masti za 20%.

VREMENSKO POROČILO.

— Dnjalj, 27. julija (uradno vremensko poročilo) Ker se je podnebje splošno ohladilo in je ponekod močno deževalo, je potegnil včeraj severozapadni veter in izpremenil nizko stanje barometra. Tudi na Stalerskem so bile nevihte. Danes zjutraj poročajo o nevihtah v Solnogradu in Braslavi. Pričakovati je danes še nestalno, izpremenljivo, ponekod deževno, nagnjeno k nevihtam, hladno in severozapadne vetrove. Jutri pa manj oblačno, sveže severozapadne in severne vetrove in znatno abolišanje yremena.

Politične vesti.

— Radičevi uspehi v Dalmaciji. »Samouprava« prinaša uvodnik, v katerem polemizira z dr. Smodlako, ki je objavil v »Srbskem književnem glasniku« razpravo o pomenu in vzrokih Radičeve zmage v Dalmaciji. Dr. Smodlaka navaja tamkaj razne podatke in njegova razlaga Radičevega uspeha je zamejljiva. »Samouprava« uvodničar pa s pravico povdarja, da dr. Smodlaka ni navedel dveh poglavitnih razlogov Radičevega uspeha. In ti so na eni strani popolna brezbržnost dalmatinske inteligence, na drugi strani pa ohlapno stališče dalmatinskega uradništva napram državi. Dalmatinska inteligenca ni pokazala nobene resne volje, da organizira v širokih masah politično prosveto in zanimanje za resna politična stremjenja ter je teren prepustila Radiču v eksploatacijo. Zavzela je rajši nadmordovalno višino izvenstrankarskih kritikov. Tudi dalmatinsko uradništvo ne kaže do države prave ljubezni. To staro avstrijsko uradništvo se v duševnem oziru ni prav nič izpremenilo. Ne razume novega demokratizma in velike dobrine, ki jo tvori nacionalna država. Korektore beogradskega lista k Radičevim dalmatinskim uspehom so popolnoma točne. Veljajo tudi za Hrvaško, v neki meri celo za Slovenijo, kjer o inteligenci ne moremo reči, da bi se v posebni meri zanimala za javne zadeve. Tudi pri nas poznamo dve, tri težkoatletične akcije tik pred volitvami, potem pa vse zamre v splošni kavarniški kritiki.

— V slovanski vzajemnosti je naš spas. Brez dvoma se je mnogo naših rodoljubov zganilo pri čitanju članka »Politična razmotrivanja«, v katerem je cenjeni pisec tako stvarno obrazložil vprašanje slovanske vzajemnosti. Zda, ko je ta lepa razprava dopoljena s člankom »Slovan na dan«, dobila je stvar konkretno obliko. Če se zamislimo v našo preteklost, moramo priznati, da je pred 25 leti vseslovanska misel bila pri nas mnogo bolj razširjena, kakor je danes. Takrat je ta velika ideja živo tešla v srcih naše omladine in vsa naša napredna inteligenca je več ali manj aktivno nastopala za zblizanje vseh slovanskih plemen. Bili so to časi našega nacionalnega idealizma — polni pripravljalnega dela za velike dogodke, ki smo jih slutili in pričakovali. — Danes leži naš največji sovražnik oboren na tleh in mi v svoji zmagonosni spojenosti pozabljamo da je izvršena še le polovica našega velikega programa. Na pol poti ne smemo ostati! Nikdar ni bila vseslovanska ideja tako aktualna, kakor je danes! Mi ne smemo biti pasivni v času, ko zakleti sovražniki Slovanstva zbirajo ponovno svoje sile, da nas uničijo. V slovanski vzajemnosti edino je naša moč — naš spas. Skrajni je čas, da se naši napredni krogi ozro črez vaški zvonik, tja po velikem slovanskem svetu. Naj bi se čim prej osnoval predlagani odbor, ki bi nam dajal direktive; dolžnost nas vseh pa bodi, da ga po svojih močeh podpiramo; vsak naj v svojem ožjem krogu širi našo vzvišeno idejo! — Tk.

— Novi ruski car. Madžarski list »Vilag« piše: Naš berlinski poročevalec je zvedel iz zanesljivih virov, da so ruski emigranti pripravljali novo vojaško akcijo proti sovjetski vladi. Veliki knez Nikolaj Nikolajevič je bil na čelu te akcije. Jeseni 1922 leta je veliki knez Kiril po dolgotrajnih posvetovanjih vrhovnega monarhističnega sveta izdal proklamacijo, ki je pa ruski monarhisti niso odobraval. Zlasti jim ni bilo všeč, da Kiril pretendira na ruski prestol, daji ga večina monarhistov ne priznava, ker je radi svoje dvoilčne vloge med revolucijo splošno neprijatelj. Proti njemu je odločno nastopil general Vrangelj s svojo armado. On se je obrnil na velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča s prošnjo, naj prevzame vrhovno vodstvo armade in vsega protiboljševskega gibanja. Nikolaj Nikolajevič je dolgo omahoval in je zahteval kot predpogo pomoč vsaj ene velestele. Vrhovni monarhistični svet v Parizu je skušal na vse mogoče načine pridobiti za to akcijo Francijo, kar se mu je končno tudi posrečilo. Predsednik protirevolucionarnega sveta prof. Kartašev je odpotoval nato k Nikolaju Nikolajeviču, ki je sprejel vrhovno vodstvo. Na hitro roko je bil sklican vrhovni monarhistični svet, ki je sklenil, da veliki knez Kiril nima pravice do nasledstva prestola, ker je njegova mati Marija Meklenburg-Schweringske prestopila v pravoslavno vero po sinovem rojstvu; prestolonaslednik pa je lahko samo oni, čigar oče in mati sta pravoslavna. Pred nekaj tedni je general Vrangelj svečano obvestil svojo armado, da je Nikolaj Nikolajevič sprejel vrhovno vodstvo monarhističnega gibanja. Vrangelj je obljubil velikemu knezu, da lahko računa s pomočjo njegove vojske. Sedaj se ruska monarhistična stranka resno meča s predpripravi vojaške akcije. V tem smislu jo podpira Francija, Poljska in Rumunija. 400 milijonov frankov, ki jih je dala Francija Poljski in 100 milijonov romunskega posojila je namenjeno za prve stroške te akcije. K tej vsoti je treba prilešiti še sredstva od prodaje ruske mornarice v Bizerti. — Tako madžarski tisk namenoma in tendenciozno bega evropsko javnost. Da so med ruskimi emigranti tudi taki, ki si žele restavracije carskega režima, ni dvoma, da pa stvar ni tako resna in da Francija za tako podjetje na pesku ne bo izdala milijonov, pa dokazuje že delstvo, da laustra te izmišljene vesti madžarski list.

Gospodarstvo.

J. Sterger:

NESTABILNOST ŠVICAR- SKEGA FRANKA IN NOVO MERILO ZA DOLOČITEV VREDNOSTI PLAČILNIH SREDSTEV.

Čprav se malo čudno sliši, ven-
dar je resnica, da že od druge polovice
preteklega leta švic. frank — sicer s
presledki — nazaduje, pada!

On edini, ki je ostal po preobratu
med svojimi tovariši latinske unije (Ita-
lija, francoski frank, belgijski frank, ita-
lijska lira, bolgarska leva, romunski
lei, grška dramma in španska peseta)
neoslabljen in radi tega igral važno
vlogo standarta (merila) za ustanovitev
vrednosti našemu dolarju, kakor dru-
gim plačilnim sredstvom — se, kakor
izgleda, tudi ni mogel ubraniti kuge, ki
vleče denar srednjeevropskih držav na-
vzdol.

Če pomislimo, da iznaša njegova
zlata pariteta proti dolarju, ali kakor
se običajno reče Newyorku, približno 27
t. j. za sto zlatih dolarjev plačati 518,27
zlatih švic. frankov, ali pa obratno za
100 švic. zl. frankov 19,50 zl. dolarjev in
vidimo, da je med tem recimo 17. t.
m. notiral dolar v Curihu 575.—, je
jasno, da se je švicarski frank poslab-
šal na kurzu proti Newyorku in to v
našem slučaju za približno 11 %. Imeli smo
pa seveda do sedaj tudi že nižje stanje
švic. franka, tako na primer 7. t. m., ko
je notiral Newyork (dolar) v Curihu
587.—, kar pomeni 13 % poslabljenja
proti paritetu.

Ako se vprašamo po vzroku padca
tega valutnega vijaka, najdemo nekaj
podatkov za to v poročilu Švicarskega
bančnega društva v Curihu. Ki navaja
med drugim pobožanje konjunktive
in industriji in s tem zvezano naraščanje
potrebe po tujih devizah za nakup si-
rovin v inozemstvu (kakor znano je Švi-
carja primorana pretežno del sirovin za
svojo industrijo importirati) nadalje so-
cijalistično agitacijo za oddajo premo-
ženja v preteklem letu, vsled katere so
švicarski rentijeri začeli metati švic.
papire v večmilijonških zneskih na trg,
čemeru so sledili tudi seveda inozem-
ski spekulantje, rešujoč se imetja v švi-
carskih frankih.

Tudi okupacija ruhrske Kofine in
znižanje obrestne mere na hranilne
vloge najdemo med vzroki, ki ji ome-
ni zgoraj navedeno društvo.

Pri vsem tem pa vendar izgleda,
da bi pri ekonomskih prilikah, ki vladajo
v Švici, Narodna banka v zvezi z
drugimi denarnimi zavodi prav lahko
zopet dvignila švicarski frank na pari-
teto, ter tega med drugimi vzroki ne
stori najbrže z ozirom na industrijo, za
katero bi s tem seveda zopet prenehala
komaj pričeta konjunktura.

Pa bodisi temu kakorkoli, padanje
je škodovalo ugledu švic. franka toliko,
da je danes že prenehala biti merilo za
vrednost drugih evropskih valut in
moral odstopiti to vlogo dolarju. Na me-
sto Curiha prihaja Newyork, kakor v
splošnem preide vodeča vloga kapita-
lizma iz ostriote Evrope na druga sve-
tovna mesta, posebno pa na Zedinjene
države Amerike. Opazujemo samo tok
zlata, pa vidimo, da je iznašal uvoz v
zadnjih dveh letih v Ameriko nad dve
milijardi dolarjev; rezervni fond ameri-
ških bank so pa iznašali leta 1913 700
milijonov, leta 1920 2.100.— milijonov
in leta 1923 3.300.— milijonov dolarjev
in to v času, ko se cení celokupna letna
produkcija zlata na svetu na 350.— mili-
jonov dolarjev!

Po izvajanju John Adam Brooksa,
ki v svoji znani knjigi dokazuje, da sve-
tovno gospodarstvo vedno sledi toku
zlata, se ne smemo torej čuditi, ako bo-
demo slišali v bodoče samo še »koliko
je danes dinar v Newyorku«. Zategadelj

mislim, da ustrežem ob zaključku svo-
jega članka širšim krogom s tem, da
objasnim notiranje deviz na Newyorki
borzi, ki posluje ob času, ko nas objema
spanje.

Newyork notira tuje valute v do-
larih s štirimi decimalami, tako da se
tečanja variacija izraža do desetiso-
čink dolarja. Sicer pa veljajo tečajji,
kakor jih za borzo Newyork objavlja
navadno naši listi za 100 angl. funtov
(Sterlingov), za 100 švic. frankov, za
100 holandskih forintov (Amsterdam),
in pa za 10.000 dinarjev (Beograd), fr.
frank (Pariz), lir (Milan), Prague, Bu-
karešte, Budimpešte, Dunaja ter Berli-
na. Notica Beograd 106,50 zategadelj
pomeni, da se v Newyorku mora pla-
čati za 10.000 dinarjev 106,50 dolarjev,
London 459 1/4 znači, da se za 100 fun-
tov (London) plača 459,25 dolarjev. Da-
lje Wien 0,1412 znači, da se za 10.000
avstr. kron plača 0,1412 dolarja ali pa
okroglo 14 centov.

Švicarski frank se je sicer zadnje
čase zopet začel izboljšavati napram
dolarju, vendar je še pod pariteto z do-
larjem. Njegova vrednost ni več sta-
bilna. Za pravilno presojo našega de-
narija osebno za importne in eksportne
trgovce je treba, da zasledujejo redno
gibanje dolarja. Potrebno je to tembo-
li, da vedo ocenjati tudi resnično medna-
rodno vrednost drugih valut, kakor na
primer lire, ki je za našo trgovino mno-
gih strok odločilne važnosti.

★ ★ ★

—g Zlati trg. Tendence je bila tudi
prošil teden popustljiva. Postavno baška
postaja notirajo: pšenica stara 3,92, nova
prompna 3,70, moka »0« prompna 6,10, za
avgust 5,95, kornuza 2,90, oves 3,15,
novi 3.—. V Ljubljani notirajo: moka »0«
7,20, »2« 6,80, »3« 6,05, »4« 4.—, kornuza 3,60,
ovca 3,75.

—g Dobava suknjence za usnje ter raz-
nega usnja. V pisarni upravnika državnih
monopolov v Beogradu se bo vršila dne
25. avgusta t. l. ob 11. uri dopoldne ofor-
talna licitacija za dobavo 10 zavrtkov su-
knjence za šivanje usnja v koloturah (rolah),
nadalje pet ducatov suknjence za šivanje
suknjence v vretenih. 5 kom. obdelanega volov-
skega usnja. 5 kom. obdelanega kravljega
mekkega usnja. 5 kom. obdelanega teleč-
jega usnja in 10 kom. obdelanega ovčjega
usnja. Natančnejši podatki s predpisanimi
pogoji so na vpogled v pisarni trgovske in
obrtiške zbornice v Ljubljani.

—g Novosadska blagovna borza 27.
julija. Novi Sad, 27. julija. (Izv.) Na pro-
duktni borzi notirajo: Pšenica baška, sta-
ra, 76/77 kg, 2—3%, ponudba 390. baška,
nova, 78/80 kg, 1—2%, 5 vag. 362 1/2—365,
srbijska, nova, 78/79 kg, 362 1/2—365,
duplikat kasa, 10 vag. 350, srbijska
nova, 79 kg, 1%, 3 vag. 365, jetmen bački,
stari, iskanje 295, oves bački, stari, ponud-
ba 315, iskanje 310, kornuza baška 3 vag.
285—287 1/2, baška 2 1/2 defektna, 1 vagon
285, moka baška »0« 1 vag. 595, »6« 1 vag.
490, »0« duplikat kasa, iskanje 587 1/2, ba-
natska »7« 1 vag. 400, otrobi bački v papir-
natih vrečah za november, december, 2
vagona 150. Tendence mlačna.

—g Zadnji svinjski sejem v Mariboru
dne 27. julija je bil vsled izredno neugod-
nega vremena tako slab, da se sploh ni
izdalo sejmškega poročila.

—g Nakup tujih valut za potovanja
trgovcev in obrtnikov v inozemstvo. Po
obvestilu generalnega inšpektorata mini-
strstva financ v Beogradu z dne 18. julija
1923, št. 27.876 je odredil finančni minist-
ter v svrhu olajšanja nakupnih potovanj trgo-
vcev in obrtnikov v inozemstvo, da sme de-
legat finančnega ministristva v Ljubljani
dajati trgovcem in obrtnikom pooblastila
za nakup tujih plačilnih sredstev pri po-
oblaščenih bankah do maksimalnega zneska
10.000 francoskih frankov za eno potova-
nje. Trgovci in obrtniki, ki imajo potrebo
potovati v inozemstvo, morajo vložiti to-
zadevno prošnjo na delegacijo preko trgo-
vske in obrtne zbornice v Ljubljani,
ki jo opremila prošnjo za nakup deviz s
svoim mnenjem ter jo nato predloži finan-
čnim delegacijam. Prošnji je priložiti po-
ložititi tudi potrdilo o protokolaciji tvrde-
je; potrdilo o plačilih davkih in vidiran potni
list pa je treba predložiti vsaki prošnji.

Zbornica bo vodila o teh prošnjah poseben
kontrolnik. Finančni delegat bo nato takoj
izdal pooblastilo za nakup inozemskih pla-
čilnih sredstev, na podlagi katerega bodo
pooblaščenec banke posilile prodaje zahte-
vane devize v zmislu predpisov, kakor se
je dosedaj izdajalo potnikom pooblastila
od generalnega inšpektorata ministrstva
financ.

—g Industrijsko-obrtna vzorčna izlož-
ba v Mariboru, združena z vrtnarsko,
vinsko, umetniško in gradbeno razstavo.
(Od 15. do 26. avgusta 1923.) Velikanska
udeležba na razstavi. Kako veliko zima-
nanje vlada za letošnje razstavo, znači de-
jstvo, da je prijavilo svojo udeležbo poleg
skoraj vseh domačih industrij tudi mnogo
industrijskih podjetij iz vseh delov naše
države, tako n. pr. iz Subotice, Novega
Sadja, Zagreba, Beograda, Niša, Skopja,
Sarajeva, a tudi iz inozemstva, kakor iz
Leipziga, Dunaja, Graza, Monakeva itd.
Se po industrijske panoge, ki pri nas še ni-
so zastopane. Na eni strani bo omogočila
razstava s tem nove trgovske zveze, na
drugi strani pa se bo videlo česa nam še
manjka in kake industrije nam je še po-
trebno. Temu zanimanju razstavljalcev,
pa je primerito tudi zanimanje obiskoval-
cev. Že sedaj je sprejela uprava mnogo
prijav za korporativne izlete in posete raz-
stave, ki bo v vsakem oziru odgovarjala
svojem namenu in pomenu. — Razpis na-
tečajja za diplome. Uprava razstave razpi-
sule natečaj za diplome, ki se bodo izo-
čile na razstavi odlikovanim razstavljal-
cem. Osmutki naj se dološile upravi raz-
stave v zapečatenih kuvertih, označenih z
isto šifro kakor osmutek nakasneje od 15.
avgusta t. l. Podrobnejša pooblastila da-
je pisarna uprave razstave. Cankarjeva ulica
5 (poslopie deklishe mešanske šole). —
Oddaja reklamnih plošč. Uprava razstave
ima na razpolago še več za reklamo pri-
mernih ploščev v zaprti zgradbi in na plo-
h, primerne zlasti za trgovce in industri-
jalce. Reflektanti naj se obrnejo na pisar-
no Cankarjeva ulica 5. Ugodna prilika za
uspešno reklamo. — Dodelitev prostorov.
Te dni se prične s razdelitvijo in dodele-
tvi razstavnih prostorov. Letošnji pro-
stori mnogo bolj odgovarjajo potrebam in
bo mogoče ustreči vsestranskim željam.
O dodelitvi prostora bo vsak razstavljal-
ec pravočasno obveščen. Stranke, ki gradi-
lastne paviljone morajo v lastnem interesu
skrbeti, da bodo paviljoni pravočasno do-
gotovljeni. Do otvoritve dne 15. avgusta
mora biti vse delo končano. Čas hiti! Zato
naj se vsakdo podvzga!

—g Strojne tovarne in livarne d. d. v
Ljubljani. Dne 24. tm. se je vršil pod
predsedstvom tovarnarja g. Avgusta Zabkar-
ja IV. redni občni zbor. Iz letnega poročila
razvidimo, da je podjetje vzlic veliki mo-
zemski konkurenci in vzlic veliki novčani
krizi v preteklem letu došlo prosperiralo,
ter izkazuje bilanca K 2.614.856,48 čistega
dobička. Podjetje si je dozdajilo v prete-
klem letu veliko moderno železovlvaro, ka-
tere produkcija bode znašala letno 200 do
300 vagonov letnega železa. Daje si je raz-
širilo novo delavnico v kovinski tovarni
in v Zvonarji. Iz čistega dobička izplaču-
je 10% dividende to je Din 10.— za vsa-
ko delnico, ter nakazuje poleg tega Pen-
zijskemu fondu svojih uradnikov K 100.000
fondu za onemogle delavce K 100.000, za
dobrodelne namene K 120.000. Pri volitvah
v upravni svet so bili vnovič izvoljeni:
g. Alojzij Vidnik, podpredsednik Ljubljans-
ke kreditne banke, g. Andrej Šarabon,
veleindustrialec in g. Janko Barle, mestni
župnik; dalje v nadzorstveni svet g. Peter
Kozina, podpredsednik Kreditnega zavo-
da v Ljubljani, gospod Anton Tosti, rav-
natelj Kreditnega zavoda v Ljubljani in
gospod Viktor Meden, predsednik Trgo-
vske banke. Z ozirom na obširne investic-
cije, ki so bile potrebne pri izvršitvi no-
vih stavb, se je sklenilo zvišati delniško
glavnico od K 15.000.000 na K 20.000.000
ter se pooblastiti upravni svet. Kupon št.
4 delnic Strojnih tovarni in livarn se bode
izplačeval od 1. avgusta 1923 naprej v Ja-
dranski banki podružnici Ljubljani in Ljub-
ljanski kreditni banki v Ljubljani.

—g O uvozu italijanskih vin v Slo-
venijo so pisali te dni nekateri naši jugo-
slovenski listi, privedajoč protest proti ta-
kemu uvozu, češ, da imamo že dovolj ju-
goslovenskega vina na razpolago. V po-
jasnilo navajamo, da ne gre pravzaprav za
uvoz italijanskih vin v Jugoslavijo, marveč
za uvoz vinskega pridelka Jugoslovenov v
Juljski krajini. Pred vojno je bil za vi-
pavsko in istrsko vino glavni izvoz Slo-
venija. Po vojni je to odpadlo in naši ju-

goslovenski bratje v Juljski krajini pre-
življajo težko vinski krizo. Gre torej za
izvoz slovensko-hrvatskega vina iz Julij-
ske krajine v Slovenijo. Tako ne more biti
govora o uvozu pravega italijanskega vin-
a v naše kraje, ker bi takega italijanskega
vina pri nas itak nihče ne kupil, ako bi ho-
tel kdo zlorabljati event. dogovor med
obema državama glede omejenega izvoza
Primorskega vina je bilo na Kranjskem pred
vojno zelo cenjeno in se je dobilo po raz-
nih krajih največ pa se je točilo v Ljub-
ljani.

— Dr. Stjepan Filipović: »Mlekarkstvo«
jedino na osnovu najnovijih tekovina nau-
ki i prakse originalno opsežno delo na na-
šem jeziku o mlekarkstvu. Izšlo u nakladi
St. Kugli, Zagreb kao prvi svezak novo-
osnovane, stručno uređivane »Zemljorad-
ničke knjižnice«, 153 str., za 48 slika i
mnoštvo tabela. Uvezano u tvrdom kar-
tonu cijena 30 dinara.

—g Dobava 2 kompresorjev z 2 motor-
jema. Pri ekonomatu ravnateljstva držav-
nih železnic v Subotici se bo vršila dne 25.
avgusta 1923 pisarna ofortalna licitacija
za dobavo 2 kompresorjev z 2 motorjema.
Za natančnejše podatke s predpisanimi po-
goji se naj obrnejo zainteresirani neposredno na
gori imenovani ekonomat.

—g Svetovni kongres za mlekarkstvo se
bo vršil od 2. do 10. oktobra 1923 in sicer
bo zboroval 2. in 3. oktobra v Washingto-
nu, 4. oktobra v Philadelphiji, od 5. do 10.
oktobra pa v Syrakusi. Natančni program
kongresa je interesantom v pisarni trgovske
in obrtne zbornice v Ljubljani na vpogled.

SPOMINJAJTE SE »DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA«

Kultura.

— Josip Jungmann, 16. julija je v kul-
turi českoslovaškega naroda zabeležil dva
znamenita dogodka. Tega dne je umrl pi-
satelj prof. Karel Klostermann, znani no-
velist in ljubljeneč českih literarnih kro-
gov in slavila se je 150 letnica rojstva dru-
gega kulturnega pionirja, nosilca českega
preporoda pisatelja Josipa Jungmanna. Sin
preprostega čevljarja in mežnarja iz Hudnic,
poznatelj marljiv filozof na praški univerzi
in profesor na litoměřski gimnaziji se je
Jungmann končno trajno naselil v Pragi,
kjer se je povzpelo do prvobornosti in v te-
dani mračni dobi zvezde-vodnice svojega
toli ljubljenečega naroda. Svojo literarno ka-
rijero je začel s prevodi iz svetovne knji-
ževnosti. Prevedel je Chateaubriandov ro-
man »Atala ali ljubzen dveh divjakov v
puščavi«, Miltonov »Izgubljeni raj« in Go-
ethejev »Herman in Dorothea«. Prevodi so
bili vzorni in Jungmann ni samo dokazal,
da mojstrsko obvlada romanske in germa-
nske jezikovne posebnosti, nego da je v če-
škem jeziku mogoče izražati v polni meri
tudi duševnost tujega naroda in vse njego-
ve jezikovne finese. Znana in splošno pri-
znana so tudi njegova samostojna dela, zla-
sti literarno-zgodovinska in filološka. S
svojem obsežnim naučnim delom »Zgodo-
vina česke literature ali sistematični pre-
gled českih spisov s kratko zgodovino na-
roda, prosvete in jezika« je položil temelj
česke literarne zgodovine. Njegovo glavno
delo pa je »Česko-nemški slovar«, ki ob-
sega pet zvezkov in je rezultat 40letnega
dela. Jungmann pa ni bil samo izvrsten pre-
vajalec in visoko nabrazen filolog, on je
bil obenem največji čeh in Slovan tedanje
dobe. S svojim plodonosnim delom na polju
narodnega prebujenja je položil prvi kamen
v monumentalno stavbo današnje neodvisne
českoslovaške države in te zasluge češki
narod ne bo nikoli pozabil. Ako se more
sploh kateri narod ponahati med svetom z
obsegom in dostojanstvom svojega jezika,
imajo Slovani do tega največje pravice. Če-
rtina zemeljske obse pripada Slovanom.
Od Litoměřic tja do Kitajske se razpro-
stira slovanska zemlja. Njihov jezik se la-
hko razvije do visoke stopnje in se bo z
božjo pomočjo tudi razvil. Slovanski jezik
se bo sčasoma povzpelo v operah nad ita-
lijansko, ker ji je v milini soroden. V sili
pa je močnejši in kot originalni jezik mno-
go bolj živ kakor italijanski. Do sedaj je bil
Slovan sluga drugim narodom. Neprestano
vrteče se kolo usode pa bo prineslo Slova-
nom prijetno izpremembo in bomo samo
pravi Slovani in zato se lahko veselimo že
sedaj. Te besede karakterizirajo Jungman-
na kot velikega slovofila. Češki narod
upravičeno prištevata tega moža med svoje
največje zaslužne sinove.

Solčne kopeli.

V zadnjih letih se je pri nas raz-
pasla navada, da se ljudje posebno v
kopališčih in letoviščih skoraj neome-
jeno solnčijo, da takorekoč tekmujejo
med seboj, kdo bo huje in hitreje ogo-
rel. Treba je torej izpregovoriti par
svarilnih besedi. Kajti vpliv solnčenja ni
nikakor ni tako indiferenten ali tako brez-
pogojno koristen, kakor se to splošno
misli. Pri previdni uporabi nam soln-
čni žarki služijo v prid, saj jih uporaba
ljamo kot izvrstno lečilo pri težkih bo-
leznihih kosti in koži. Neprudarno in
pretirano solnčenje pa lahko povzro-
ča težko škodo.

Šli bi predaleč, ako bi hoteli tu na
široko razlagati fiziološki vpliv solnče-
nja, ki ga sestavlja trojni učinek to-
plotnih, svetlobnih in kemičnih ali ta-
kozvanih ultravioletnih žarkov. Najbolj
očividni je vpliv ultravioletnih žarkov
na kožo, ker je vzrok takozvanih soln-
čarihi. Ako se človek, ki tega ni vajen,
ne nekaj časa izpostavi solncu, mu ko-
ža čez par ur zarđi, se vname in ga
peče. Po poteku tega lahkega vnetja se
na koži razvije pigment ali z drugo be-
sede človek ogori. Pigmentacija je va-
rovalno sredstvo, ki ščiti organizem
pred vnetljivim učinkom solnčnih žar-
kov. Razven teh lahkih slučajev pozna-
mo tudi dosti težje stopnje solnčarihi,
prav tako kakor pri opeklinah vsled
ognja ali žarečih snovi. Nikakor niso
redki slučajji, v katerih se človek vsled
prehranega in nepremišljenega solnče-
nja tako opeče, da se mu na koži razvi-
jejo rumenkasti s bledorumenimi tekoči-
mi napolnjeni mehurji ali da se koža na-
ravnost okraštá.

Najopasnejši pa je učinek solnca,
ki ga poznamo pod imenom solneče ali
vročinske kapi. Bodisi vsled pretiranega
solnčenja, bodisi vsled bivanja ali dela
na vročem zraku, posebno ako je
nasičen z vodno paro, nastopijo mote-
nja v regulaciji telesne toplote. Ta ne-
varnost je posebno velika po užiku al-
kohola, pri telesno oslabilih ali deha-
lusihih ljudeh ter pri obolenjih sopil in
srca. V telesu se nakopiči toplota in ta
presežna splošna in lokalna vročina
okrođuje za življenje važne možganske
dele. Prizadeti postane truden, glava
postane težka in boleča, obraz je rdeč
in zabuhel, oči se izbulijo, ušnice se
posuše, glas postane hripav, govornica
težavna in nerazločna, žila hitro utripa-
lje, koža je ali vroča in suha ali z lep-
kim potom pokrita, ves život se trese.
Prizadetejši tišči v prsih, težko in hitro
diha. Končno se pojavijo krči po mišicah
obrazu, rok in nog. Tudi zenica v
očesu se le počasi krči ali širi. To so
znaki lahkega slučajja, ki ga je še mo-
goče rešiti. V težkih in po navadi brez-
upnih slučajjih pa se prizadeti nezave-
sten zgrudi in ga s klicanjem ne moreš
več prebuditi, da bi pogledal. Kadar
začne žila neredno biti in postane
delež neobčutljiva za svetlobo, je pa-
vsaka pomoč zastoj. V naših širinah so
nevarnosti solneče kapi posebno izpo-
stavljeni otroci, ki jim redko lasišče ne
ščiti dovolj lobanje. Marsikatero zago-
netno obolenje in marsikatera nagla
smrt sta posledica neprevidnega soln-
čenja gole glave.

To so torej najbolj znane in najbolj
očividne nevarne posledice solnčenja.
Manj znano je, da v solnčni kopeli hitro
narašča telesna toplota, ker človek vsled
splošne vročine tega ne občuti tako zelo,
kakor na pr. pri kaki z vročico zdru-
ženi boleznih. Povprečno se telesna tem-
peratura že čez 15 do 20 minut dvig-
ne za 1° Celsija. Pri čezmernem
solnčenju nastopi včasih naravnost
neko vročinsko stanje (Februs ery-
thematosus). Izločevanje potu se mo-
čno stopnjuje, kar povzroči izgubo teže
za 1—2 kg. Vsled potenja se zmanjša
diureza, seč pa postaja koncentriranejša.

Dnevnik francoskega župnika.

Zgodovinsko-psihološka miniatūra.

Po ruskem viru priredil L.—ov.

(Dalje.)

20. novembra. Pretekli je že teden,
odkar me niso več poklicali k sodišču.
Vsak dan sem se spraševal, s čim naj
polnim liste svojega dnevnika. Pisal sem
o svojih zapuščenihih pticah, o jablanih na
mojem vrtu, o bolnikih moje župnije
svojem ubogem rjavcu, o stenah moje
celice, o gnili slami, o smradu, ki mi ne
da miru... Nazadnje nisem vedel več,
o čem bi pisal. Začel sem prepisovati
molitve... A vse to s stvarjo ni v nobe-
ni zvezi in mi je samo prazna potrata
časa... Časa! Čemu mi je sedaj
čas? Sedaj mi gre samo zato, kako naj
ubijem, naj uničim čas... »Polet časa«
sem čital pri nekem pesniku; sedaj čas
izraza nikakor ne razumem. Zame čas
leže po poljevo... V tišini, ki tukaj vla-
da, se mi celo zdi, da slišim škripanje,
s katerim se premika. Da, zame čas v
resnici škripa. Iztrgal sem vse tekom
tega tedna popisane liste, ki rušijo red
in smoter mojega dnevnika.

21. novembra. Da, čas leze in leze
škripaje. Kdaj bo vendar konec vsemu
temu? Kdaj se bo karkoli z menoj zgo-
dilo? Škof ima svoj sedež vendar tu v
Limogesu. Ali spisi k njemu in od njega
tako počasi lezejo, kakor čas? Počakati
moram, da se z menoj zgodi karkoli,
dotlej ne bom ničesar pisal. A ker mor-
am s čim ubijati čas, bom pisal ne v
dnevnik, temveč na steno o vsem, kar
me obdaja, vzemirja in muči... Glad
Vlažnost, vlažnost in vlažnost... Hlad
hlad in hlad... In pred vsem smrad,
smrad in smrad, vedno naraščajoč in
razširjajoč se smrad... Zadremal sem
in celo v sanjah sem videl dve počasni
premakajoči se poli... Lezli sta, kakor
pravcati želvi... Z gnevom sem se
prebudil.

25. novembra. Netrečna radost!
Danes me peljejo k sodišču. Jetničar mi
je zaklical skozi vrata, da naj se pripra-
vim. Kako naj se pripravim... Zopet se
slišijo koraki... pojdem! pojdem!

26. novembra. Vrnivši se od sodne
razprave, ki ji je prisostvoval tudi škof-
fov poverjenik, se nisem mogel pripra-
viti k dnevniku, dasi je bilo še svetlo in
mogoče pisati. Ali sem vsled dolgega ti-

čanja v tej celici izgubil pamet ali pa so
me večeraj pripeljali na zbor norcev.
Dobro se spominjam vsega, kar se je
zgodilo in skušal sem ponavljati vse,
kar sem slišal, po vrsti in zmešano in
od konca do kraja in od kraja do konca.
Ne, v resnici sem vse to slišal. Vse se
je zgodilo točno tako, kakor si ključem
v spomin. A kak smisel ima vse to? Ne
morem zares ničesar razumeti! Povedal
bom vse po vrsti, ne da bi raziskaval
smisel.

Prišel sem k sodišču z namenom
odgovorjati po svoji vesti na vsa vpra-
šanja, ki bi se mi stavila. Prisotnost
spoštljivega kanonika, odposlanega po
škofu, mojem predstojniku, me je napa-
tila, da sem zrl tudi na sodišče s spo-
štovanjem. Predsednik sodišča je čitajoč
v spisih, stavil prvo vprašanje:

— Ali niste bili na sabatu na trati v
viški župi?

Bil sem kakor od strele zadet, kajti
nikakor nisem mogel pojmiti smisla te-
ga vprašanja. Pogledal sem na kanoni-
ka, nadejaje se, da zazrem na njegovem
licu kak nasme. A kanonik je gledal na-
me strogo in prežalno kakor drugi.

— Viška župnija, sem odgovoril.

prizadevajoč si, varovati dostojnost, —
ne meji z mojo župnijo in leži daleč od
mojega stanovanjskega. In jaz nisem bil
nikdar v viški župniji, ne na trati, ne na
kakem drugem kraju.

— Zapisnikar! je strogo omenil
eden izmed prisodnikov, — zapišite v
zapisnik nov sumljaj proti obdolžencu.
Upira se izgovoriti besedo »sabat«. Očividno je, da mu v njem sedeči vrag
brani, izgovoriti to besedo.

Kanonik je važno in pritrjevalno ki-
mal z glavo.

— Saj vendar sploh nikdar nisem
bil v viški župniji, sem skušal ugovar-
jati.

—Njegovo upornost bomo že
premagali, je rekel predsednik.

— Nadaljujem z vprašanji. Ali ste
videli, kako je »gospod« Dumont prine-
sel na livado sveče za vražjo službo?

— Nikdar nisem videl nikakega Du-
monta in tudi ne poznam nikakega Du-
monta, sem odgovoril kolikor mogoče
mirno.

—Ne ogibajte se vprašanju! je za-
kričal na me kanonik. — Odgovorite na-
ravnost, ali ste videli Dumonta, ko je
nesel sveče?

—Nisem videl ne sveč, ne Dumonta.
— Ali je imel omenjeni Dumont pri
sebi kremen in ognjilo za prižiganje
omenjenih sveč?

— Kako morem vedeti, ali jih je
imel ali ne, ko ne vem, kdo da je ta
Dumont in ga nikdar nisem videl.

— Uporen je, je rekel dotični pri-
sednik, — a mi se bomo izkazali še bolj
uporne. Upornost in silnost ga le osum-
ljata.

— Obdolženec! je nadaljeval pred-
sednik,

— Kako je treba frankirati s pisalnimi strojem napisana pisma? Nekateri strankarji, zlasti zavarovalnice in denarni zavodi razpošiljajo po pošti razne plačilne drugačne pozive in naloge, s pisalnimi strojem pisana pisma, službene papirje itd. kot tiskovine, dajajo take pošiljke ne oddeleženo določilom člena 19. I delu pravilnika, kar ker bi morale biti vse te pošiljke plačane kot denarčne pošiljke, ne pisma, le pošila uprava potemtakem precej okleščena. K pošiljkam, katere bi se ne smele odpraviti kot tiskovine, napravi pošta ugodnovalni zapisnik ter zahteva od odposiljatelja da plača porto, a poleg tega še globo. Ker se na pošiljki nalepišne znamenke ne vzeamo v račun, znaša porto dvojnico celo poštnino, globa pa je enaka deseti kratnemu znesku pravičnega franka. Vse te pristojbine ima poravnati pošiljatelj, a ne adreata.

— Zakon o filmski cenzuri. V notranjem ministruvstvu se izdeluje nov zakon o filmski cenzuri. Zakon bo reguliral razmerje med državo in kinolastniki.

— Sprememba voznega reda na progi Trbiž — Jesenice. Pričenši s 1. avgustom t. l. izostane na progi Trbiž — Jesenice vlak št. 931, ki odhaja iz Trbiža ob 15. uri 30. dope v Kranjsko goro ob 16. uri 16. min. odpelje iz Kranjske gore ob 17. uri ter dope na Jesenice ob 18. uri. Mesto tega vlaka vozi pričenši s 1. avgustom na isti progi dnevno redno vlak št. 933, kateri bo imel na Jesenicah priključek na vlak št. 4216, ki odpelje ob 17. uri 50 min. v Bistrico Boh. jezero. Vlak 933 odpelje iz Trbiža ob 14. 57 min. dope v Kranjsko goro ob 16. uri, odpelje iz Kranjske gore ob 16. uri 35 min. ter dope na Jesenice ob 17. uri 37 min. S tem se vzpostavi zveza z Bohinjem.

— Pomankljive poštne zveze po deželi. Trgovci v nekem večjem kraju na Dolenjskem na piše: Ako primerjamo današnje poštne zveze na deželi z onimi pred svetovno vojno, moramo priznati, da smo št. jako nazaj. V preminih službah so se skriče dnevnih poštne zveze na trikratne v tednu, a namesto poštne voza prenašajo pošto poštini sil. A poštini se ne zmore toliko kakor voz in posledica tega je, da paketi na poštah zaostajajo, kar gotovo ni v interesu trgovine in obrti. V mojem kraju je pred vojsko prevažal poštini voz poštne pošiljke s pošte na kolodvor in nazaj. Danes imamo namesto poštne voza poštne sil. Ako hočem, da gredo pošiljke točno naprej, moram pakete sami spraviti na kolodvor, ker poštini sel ne zmore vsega. Želeči je, da se uvedejo predvolne poštne zveze.

— Univerza v Sarajevu. Vlada se bavi z vprašanjem o zgraditvi univerze v Sarajevu. Potrebni krediti pridejo na razpravo v prihodnjem budgetu.

— «Potar, Potarček». Ta lutka se je grdo razpela v ljubljanskih predmestjih. Neuki ljudje mislijo, da je tako izražen nekak neznaka, lokalno zgodovinska, ker se ne zavedajo, da so to grdi preostanki iz ljubljanske nemške dobe. Mnogo zaslug, da so se med ljudstvom ohranile snedrane lutke, ima vsakokrat pokojni »Slovenčev« Zane z Nane.

— Celjske vesti. Dramatično šolo v mestnem gledališču, katere se je otvorila mimoloma sredo, obiskuje precejšnje število gledalcev in golem. Šolo vodi član Udruženja gledaliških igralcev g. R. Zeleznik. — Vpisovanje na osnovni in meščanski šoli šolskih sester za šolsko leto 1923/24 se vrši dne 11. septembra. — Pri kopanju v tonili v Savinji nad »Savinjskim dvorom« krojaški molster in hišni posestnik v Gosposki ulici Iv. Hofmann. Kako je mož, kateri je dober plavalec, utonil, ni znano. — Razvite prapora celjske »Orjuna« se vrši meseca oktobra. Tistega dne se bodo vršila v Celju večja slavnost na katero bodo povabljene vse bližnje »Orjuna«. — Odredbo o prepovedi selimov, shodov, veselja radi epidemije, se preključalo z razglasom okrajnega glavarstva.

— Maričinske vesti. V četrti poplavi na poplavi nesrečnega nadstavnika Filipčiča. Spremljali so ga na zadnji poti številni tovariši in znanci. Cerkev mu je dovolila obhajati pogreb, katerega je opravil znani frančiškan, ki opravlja žalostni posel pri justifikacijah. Poslovi se je od ranjake mestoma z ostrimi in bridkimi besedami g. Schnuderl. Filipčič počiva v miru, mi pa ob njegovem grobu lahko razmišljamo, kako je nujna potreba, da se pomaga stražniškimu osebju. Predsedem treba nekaj storiti proti ogromnemu zadolženju imenovanega osebja. Da more sploh dihati, si išče po trudopolnem delu postranskega zaslužka, kar ga spravlja samo v navoljo in mu škoduje telesno in duševno. Treba akcije v prilogi prezadolženim, bohitnim in najslabše plačanim stražnikom. Poklicani činitelji naj se zaneajo in v stroje za stražniško osebje dobro delo. — Vremenska sprememba. Ob državnih meti je divjal v četrti vihar, ki se je pa nas srečno oznil. Ponoči je malo deževalo, v petek dopoldne pa smo imeli vreme kakor tik pred zimo. — Cerkvene slavnosti. Slovensko ustoličenje novega lavantskega knezoškofa dr. Andreja Karlina se izvrši v nedeljo dopoldne v stolnici. Na predvečer bo serenada. Ustoličenje se udeležijo tudi zastopniki raznih oblasti. — Rešilni oddelki na delu. V petek dopoldne se je v nosilcu okrajnega glavarstva zgrudil Rus Ivan Poljanski, bivajoč v Zgornji Poljskavi. Rešilni voz ga je odpeljal v bolnico. — K slučaji »Posledice maščevalnosti« se nam poroča, da je gostilničar Rudolf Fluhar prešel prevoz nevarno obstreljenega hlapca v bolnico. — Na starodavni grad sredi mesta je v glavni fronti na Grajski trg še popravljene, sedaj je na vrsti fronta na Trg Svobode. Narodni dom bo lep svetlo prebarvan.

— Na Ratežu na Dolenjskem se je poročil te dni tamkajšnji posestnik Janez Rozman, star 74 let, z 19letno Marijo Biskot. Priletni ženini je še vedno čim in zdrav.

— Klobase iz pasjega mesa. V Subotici je bil aretirani madžarski tvornik klobas, Istvan Černik, radi prodaje pokvarjenih klobas. Pri aretaciji je mož izpovedal, da je klobase izdeloval iz pasjega mesa, ker mu je bilo goveje in svinjsko predrago. S svojim blagom je delal silajne kupčije, ker je klobase prodajal mnogo ceneje kot pa njegovi konkurenti. Policija je pri njegovih hišni preiskavi našla trideset pasjih kož in 4 in pol kg pasjih klobas. Interesantno je, da je mož prosil, da mu pustijo klobase, ker jih bo sam pojedel. Černik in njegov sin, ki je bil »pomagač« pri tem lepem poslu, sta bila oddana sodišču.

— Razni vloni in tatvine. V Krajočah so vlonili neznani storilec pri Marji Černišnik. Odnesli so ji nekaj obleke in perila v vrednosti 1875 Din. — Dne 23. t. m. je bil izvršen vlon pri Jerneju Hribarju v Jasah in je bila odnečena večja množica blaga v vrednosti 2340 Din. — Na Vodni trgu je prodajalec sladoleda, Marji »Kosovavilni«, neki žepar izmaknil denar vno z 1125 Din. — Posetniku Jerneju Stariju v Zgornji Šiški so v času od 19. do 24. t. m. večkrat posetili nepovabljeni gosti nivo ter mu odnesli približno 150 kg krompirja, vrednega 200 Din. — Na škodo dežjega doma so neznan tatovi v Stritarjevi

ulici odnesli okoli 1000 kg premoga. — Dušan Gorazdu je bilo dne 24. t. m. v Wolfovi ulici ukradeno kolo znamke »Adler«, vredno 2500 Din. — Dne 23. t. m. je bila Ivanu Cotmanu iz žepa tolvonika izmaknena na ura, vredna 500 Din. — Dne 18. t. m. so vlonili tatovi pri Jožefu Jugu v Virštaju. Odnesli so mu za 1660 Din obleke. Antonu Zirovniku je bilo v Vodich ukradeno 1500 Din vredno kolo.

— Tihotapstvo srebra. Po poročilu iz Susaka so obmejne oblasti aretirale nekega mladeniča imenom Flajšmana iz Virovitice ki je hotel na Reko vtihotapiti 17 kg srebra in 1500 srebrnih kron. Domnevajo, da je bil Flajšman v zvezi z neko zagrebško banko.

— Avtomobilna prometna d. d. v Ljubljani naznanja, da otvori v nedeljo dne 29. julija t. l. avtomobilni promet med Novim mestom (kolodvor) in Brezicami (kolodvor). Odhod iz Brezice (kolodvor) 15.45, prihod v Brezice (kolodvor) ob 18.00.

— Proslava žegnania v Št Jakobski fari v nedeljo dne 29. tm. se vrši v gostilni »pri Tičku«, na gričku, ob rušini cvčku z domačimi štruklji in bobu ter drugo okrepčavo. Se priporoča Vinko Magister, Strma pot 8.

— Kavarna in restavracija na Strelišču pod Rožnikom ob Večni poti, vsako nedeljo vrtni koncert. Začetek ob 3. popoldne. — Vstopnina prosta.

— I. Prvorazredni moderni brzopisni stroj »STOWER«, zastopstvo Ljubljana, Selenburgova ulica 6. l.

— Najmodnejša, nova, higijenično opremljena brivnica v Dalmatinski ul. 13. (poleg hotela Štrukelj). Priporočata se za obilni obisk I. Dorčec in S. Bočkaj.

— Kateri pisalni stroj je najboljši? Na to vprašanje da znan strokovnjak sledeči odgovor: neoporečna istina je, da vsled izvršne konstrukcije, preciznosti, trpežnosti, uporabljivosti in dobrega materiala, nadkriljuje pisalni stroj Continental vsak drug sistem. Pisalni stroj »Continental« je dosegel letos svetovno prvenstvo in je jako razširen, ter se ga naide v vsaki večji pisarni. Samoprodaja za Slovenijo Ant. Rud. Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100. Ta trdnja razstavi letos na Industrijsko-obrtni razstavi v Mariboru od 15.—26. avgusta, in na vselejmu v Ljubljani.

— Trgovino z bombaževino in pletenino ter predstiskanimi ročnimi deli je otvoril Josip Matek, Dalmatinska ulica v bližini Mestne hranilnice.

— Službo kot inkasant ali kaj sličnega išče za popoldanske ure spreten železniški uslužbenec. Uredništvo, ki sprejema ponudbe, ga priporoča kot zanesljivega in poštenega moža.

— Kino Matica. Samo še danes in jutri v nedeljo se predvaja najlepši film te sezone »Borba za prestol in ljubav«. Krasi in slikoviti prizori. Nenadkriljiva režija. Elegante scene iz velenstnega življenja ter prekrasni naravni posnetki iz razkošnih dvornih dvoran. Prednaznanilo: Glasoviti detektiv Stuart Webb v filmu »Gnezdo podgan«. Znamenita kriminalna drama.

— Na šentjakobski semenici danes v nedeljo na vojaškem strelišču na Dolenjski cesti št. 15 opozarjamo ljubljansko in okoliško občinstvo, da se ga udeleži v čim največjem številu. Začetek ob 4. popoldne. Vstopnina 3 Din. otroci prosti.

— »Plesalka Katarine Velike« v Kimo Tivoli. Krasi ljubavna drama v 6. delanin, slika iz dobe absolutizma in despotizma v carski Rusiji, kjer sta odločevali sila in bič. Pestra in razkošna scenografija. Originalni posnetki iz ruskega življenja ter mojstrski plesni prizori. Film se predvaja do nedelje 29. tm. ter je vsekakor vredno, da si ga vsakdo ogleda.

Kongres UJU v Ljubljani.

— Velika udeležba na kongresu jugoslovenskega učitelstva v Ljubljani obeta biti posebno iz Hrvaške, ker prihajajo številne prijave. Učitelstvo hrvaškega poveljstva UJU Zagreb se pripelje v Ljubljano s posebnim vlakom, in sicer odhaja iz Zagreba dne 5. avgusta ob 5. uri 34 min. jutraj, tako da doseže v Ljubljano ob deseti uri 13 minut. Članstvo pov. UJU v Zagrebu je zadnje leto zelo močno naraslo, tako da je sedaj nad polovico hrvaškega učitelstva udruženega.

— Vozne ugodnosti za udeležence kongresa UJU v Ljubljani. Za državne železnice je ministruvstvo s sabbračajo z odlokom M. S. Br. 21.715 dovolilo polovično vožnjo, veljavno od 2. do 10. avgusta. Kupiti je celo karto, ki velja tudi za nazaj, če ima žig, da se je član res udeležil kongresa. Na parnikih je Uprava Brodarskog Sindikata z odl. št. 547 od 11. julija dovolila četrtinsko vožnjo, veljavno od 1. do 10. avgusta. Legitimacije, kakor za železnico. — Za proge Južne železnice je Obratno ravnateljstvo Južne železnice dovolilo polovično vožnjo in III. razreda potniških vlakov, veljavno od 3. do vključno 9. avgusta z odlokom št. 1332 II./1923. Prekinjenje vožnje ni dopustno. — Za izlete je ministruvstvo sabbračajo z odlokom M. S. Br. 24.100 dovolilo polovično vožnjo po kongresu na državnih železnicah iz Ljubljane do Bohinjske Bistrice, Bleda, Planice in do Kamnika. Iz kamnice dobe člani v centralni kongresni pisarni v dne kongresa.

— Izleti udeležencev kongresa Jugosl. Učit. Udruženja po Sloveniji. Hrvatski in srbski udeleženci kongresa jugoslov. učit. v Ljubljani napravijo v sredo dne 8. avg. razne izlete po Sloveniji, tako čez Vintgar na Bled, v Boh. Bistrico, k Savici, na Triglav, v Kamniško Bistrico, v Celje, Maribor, Rogasko Slatino itd. Izletnike bo vodilo po Sloveniji slovensko učitelstvo in jim bo omogočilo, da si ogledajo slovenske kulturne in industrijske zavode ob tej priliki.

— Narodno občinstvo posebej opozarjamo na veliko javno telovadbo, ki jo priredi Jugoslovanski Sokolski Savez na čast udeležencev kongresa slovenskega učitelstva v Ljubljani na Trgu Tabor, ter na narodno zabavo, ki se vrši po telovadbi istotam. Vabljeni je tudi narodno občinstvo, da se udeleži telovadbe in narodne zabave po telovadbi.

Meštrovičeva razstava.

— Meštrovičeva razstava v Jakopičevem paviljonu ostane odprta le še kratek čas. Ker izkazuje obisk dozdaj preskromno zanimanje, upamo, da bodo v teh zadnjih dneh posetili razstavo vsi zamudniki.

— Vodstvo po Meštrovičevi razstavi je v nedeljo ob 11.

— Meštrovičeva dela na ljubljanski razstavi si je ogledal v terek znani publicist profesor umetnostne zgodovine na dunajski univerzi g. I. Strzygowski v spremstvu g. dr. Pohanyja. Imel je obnemem tu gestank z g. Meštrovičem samim v osebnih razedah. G. Meštrovič je bil z ureditvijo razstave zadovoljen. V malem spremstvu so si ogledali zbirko Narodne Galerije, nekaj arhitektonskih zanimivosti mesta in Ljubljano z okolico v celoti z grajskega stolpa. Kljub pitemu času, ki je bil odmerjen obisku, so se ugledni gostje odpeljali z najboljšimi vtisi.

— Narodna Galerija je povabila potom klubov vse slovenske umetnike, da razstavijo svoja dela na avgustu in - septembarski razstavi. Dela morajo biti vposlana v Ljubljano do 10. avgusta in so podvržena juri.

Turistika in sport.

— Letošnje tekme pitčarjev. Klub ljubiteljev pitčarjev priredi letošnji jesen sledeče tekme: a) plemenito tekmo za pse, položene l. 1922; b) širšo poljsko tekmo za ostale pse; c) tekmo za španjele. Prva tekma se bo vršila dne 30. septembra t. l. v klubovem lovišču Ježica pri Ljubljani, druga dne 14. oktobra t. l. na Stajerskem (lovišče se pozneje naznani). Za plemenito tekmo se bodo določila pravilčno objavila, kakor tudi za ono španjelov, za širšo poljsko tekmo pa veljajo določila, objavljena v »Lovcu« leta 1921, str. 258—263. — Tekma španjelov je bo vršila samo v Ljubljani; prijaviti se pa mora najmanj pet španjelov. Prijave za vse tekme sprejema »Klub ljubiteljev pitčarjev v Ljubljani« do 15. septembra t. l. Udeležba častna dolžnost. — Odbor Kluba ljub. pitčarjev.

— Gradjanski : Hašk. Jutri v nedeljo se srečata na zelenem polju v Zagrebu oba stara tekmeča za prvenstvo. Oba kluba imata ugodne šanse za zmago. Gradjanski ima svoj plus v internacionalni rutini, medtem, ko je Hašk dosegel izvršne rezultate proti vsem domačim klubom, kakor tudi nad raznimi vodilnimi klubi v državi. Vsekakor pričakujejo napet bojk, bo odločil, kateri obeh klubov pride v finale za prvenstvo tekmovalne Jugoslavije. Zagrebški zmagalet igra kakor znano z ljubljanskim prvakom za prvenstvo Jugoslavije.

— Varder (Beograd) : Ilirja. Danes in jutri, 28. in 29. t. m. ob 18. uri se vršita na igrišču Ilirije nogometni tekmi med beogradskim S. K. Vardarjem in Ilirijo. Sodeč po ugodni poziciji Vardarja v prvenstvenih tekmah Beograda in po ugodnih rezultatih, ki jih je dosegel v letošnji sezoni, bosta nudili obe tekmi zanimiv sport in napeto borbo. V moštvo Vardarja je več reprezentantnih igralcev Beograda. Obe tekmi se vršita ob vsakem vremenu. — V odmoru današnje tekme se vrši tek na 200 m in v odmoru jutrišnje tekme tek na 800 m, oboje za klubsko prvenstvo S. K. Ilirije. — Ob lepem vremenu igra juniorsko moštvo Ilirije jutri ob 16. uri proti mladinski skupini »Rakovniki«.

— Prijateljevalni sporta se bo nudi v nedeljo dne 29. t. m. krasen užitek. Motoklub Slovenija priredi svojo I. hitrostno dirko na cesti Gaštal (Kranj). — Medvode (gost. Bohinje). V zadnjem času so si prijatelji tega sporta v Ljubljani nabavili več modernih motokljev različnih znamk, ki v nedeljo pokažejo, kako brezhibno deluje tako moderno vozilo in kakšno brzino zamore doseči. Med prijavljenimi tekmeči so tudi taki, ki bodo v bodoče s pridom zastopali naš sport v inozemstvu. Med prijavljenimi motoristi so zastopani vsakovrstni mali Evansi, DKW., Motoretiti in Orionetti, prehod tvorijo lahki B.S.A. Zündapp in Monos. Potem pa pridejo taki, ki imajo že več kakor »par konj« in sicer B.S.A. Jap. Moto-sacoch, Bianchi itd. Tem slede škonski Indiani Scutti, Moser in slednjič dobro pripravljeni teški Kalibri Indiani-Chief in Excelsior. Ljubljanski udeleženci imajo ugodno žel. zvezo z vlakom, ki odhaja ob 6.45 iz Ljubljane. Za okrepčilo bo skrbel znani g. Bohinec, tik cila.

— Srbski športniki v Sofiji. Sofijski športni klub »Slavija« se je sporazumel z niškim klubom »Sindžir« glede skupne športne prireditve v Sofiji. V nedeljo 5. avgusta se vrši tekma obema kluboma v Sofiji.

— Koliko skautov je v naši državi. Dne 6. maja so našeli vseh skautov in skautin v Jugoslaviji 2556. Kakor se da posneti iz statističnega pregleda, je ta sport najbolj razvit v Bosni in v Južni Srbiji, manj pa na Hrvaškem. V Sloveniji ima največ članov ljubljanski steg (119 skautov ter 33 skautin), za Ljubljano pridejo Trbovlje s 56 skauti potem pa Maribor z 20 člani. Od maja pa do današnje dne je število slovenskih skautov znatno naraslo. Američani, Angleži, Poljaki, Čehi itd. se sliho zanimajo za ta sport, ki blazi duši, krepi telo vse po načelu: mens sana in corpore sano. Želeči je, da bi se skautizem v Sloveniji kar najmočnejše razmahnil.

Borzna poročila.

— Curib. 28. julija. (Izv.) Današnja predborza: Beograd 5.85, Berlin 0.0008 Amsterdam 221.50, New York 5.60, London 25.71, Pariz 33.05, Milan 24.50, Praga 16.675, Budimpešta 0.03, Bukarešta 2.85, Varšava 0.003, Dunaj 0.0079, avstr. žig. krona 0.00791/., Sofija 5.30.

— Trst. 27. julija. Beograd 23.80, Berlin 0.0035, Praga 67.50, Pariz 135.50, London 104.50, New York 22.70, Curib 406. — Dunaj. 27. julija. Devize: Beograd 740. — New York 71.060, Pariz 4220. — Praga 2120. — Milan 3070. — Curib 12.730. — Valute: dinar 732. — dolar 70.760. — švic. frank 12.630. — franc. frank 4180. — Kč 2105. — lira 3050. — funt sterling 334.000. —

Oruštvne vesti.

— Jugoslovenskega Sumarskega Udruženja letošnja glavna skupščina se vrši v dne od 17. do 23. avgusta t. l. v Ljubljani. Hkrati se priredijo ekskurzije na Bled in v Trbovlje, na Pokljuko in na Triglav. — Člani, ki se žele udeležiti skupščine in ekskurzije, naj to nemudoma prijavijo v smislu vposlane jim prijavnice; posebno je navesti, za katere dneve in za koliko oseb potrebujejo stanovanje in katere ekskurzije se nameravajo udeležiti. Nepričlašeni člani se ne bodo mogli vpoštevati. Prijave je vposlati podružnici Jugoslov. Sum. Udruženja v Ljubljani, Križanke.

— Prostovoljno gasilno društvo v Zg. Šiški priredi 12. avgusta 1923, na senčnatem vrtu g. Fr. Zalca veliko vrtno veselico z bogatim srečelovom, spojeno s kečljanjem na dohtke, ki se prične dne 21. julija 1923. K obilni udeležbi vabi odbor.

— Z Gorisškega. V ljudskem vrtu v Gorici stoji majhen spomenik nekemu italijanskemu dobrovolcu, ki je padel na Kalvariji. Ta spomenik je hudobna roka poškodovala in oskrnila. Ker se je to zgodilo v »italijanski« Gorici, je vse lepo tih in se živ krst ne zmeati za ta škandal. — Akad. fer. društvo »Adria« bo imelo 29. tm. svoj redni občni zbor v Gorici. — Tržni dnevi v Sežani so 12. in 22. dne vsakega meseca. Meseca julija je bilo priprano na selem 1168 glav živine in sicer 592 glav goveje živine 299 konj in 277 prešiče. Cene goveje živine žive teže so bile od 425—475 lir, konjem 1000—3000 lir in prašičem od 150 do 200 lir komad. — Obrtno-nadležalni šol v Mirnu in Solkanu sta šteli 150 učencev vseh rokodelstev v treh tečajih. Tudi ti dve šoli uspevata zelo ugodno. V Mirnu je največ čevljarke obrti, v Solkanu pa mlazarske. — V Gorici postavilo spomenik onim Gorčanom, ki so padli v svetovni vojni v vrstah italijanske armade. V spomin devete obletnice boja za Gorico bodo dne 12. avgusta t. l. primerne slavnosti. — Marsikdo v mestu in na deželi se povprašuje, zakaj da glasilo gorških Slovencev ni imelo niti vrste prostora za naznanilo, da je umrl gorški rojak polkovnik Vukasović-Stibilj, na katerega so bili gorški Slovenci svoj čas tako ponosni.

— Slov. akad. fer. društvo »Balkan« v Trstu je imelo svoj občni zbor, ki je bil zelo dobro obiskan z vseh strani Julijske krajine. Pokazalo se je, da študirajo naši dijak razstreseni skoro po vseh srednji Evropi: v Jugoslaviji, Pragi, Berlinu, potem na raznih italijanskih vsenčilščih. Na društvenih sestankih so se vršila predavanja različne vsebine. Občni zbor je sklenil, da se ukine društveni podporni sklad in prevzame njegov posel »Dijaška Matica«.

Razne stvari.

DVA NOVA GROBA FARAONOV OD-KRITA.

Carter, glasoviti egiptolog, ki je z lordom Carnavonom odkril grobnico Tutankamena, je priobčil v londonski »Times« senzacionalne podrobnosti o svojih raziskovanjih v Egiptu. Med drugim omenja, da je odkril velik separatni tempel, v katerem so bili pokopani Faraoni ter je našel dve novi grobnici na bližnji višini. Po njegovem naziranju se tam nahajata trupi slavnega kralja Achimesa in Faraona Kamesa. Kames je bil glasoviti reprezentant 17. dinastije. Achimes pa ustanovitelj 18. vladarske rodbine. V dolni krajevi od Luksorja počiva tndi Techumtimes I., tretji kralj nove države. Njegova grobnica leži v središču Krasne doline. Po njegovi smrti je postala dolina klasična kraljevska grobnica egiptovskih Faraonov. V tej dolini je pokopanih nič manj kot 27 Faraonov. Carter končuje svoje poročilo z zagotovilom, da ne bo preje miroval, predno ne odkrije še neraziskane grobnice, da tako dokonča veliko delo svojega predhodnika lorda Carnaona.

RADI VINA.

V zadnji seji lordske zbornice je zdravnik angleške kraljevske rodbine lord Dawson of Penn imel govor, v katerem se je prejel energično zavzel za zmerno uživanje alkoholnih pijač češ, da napravijo človeka vselega, da lažje dela. Rekel je, da je pri nekem banketu opazoval navzoče, ki so bili vsi dobrega razpoloženja in duhovitega govora, razven neke skupine visokih dostojanstvenikov angleške cerkve, ki so znani abstinenti. Ti so se držali žalostno in kisljo. Angleški prelati so radi tega govora vsi iz sebe, protestirajo in pošiljali v liste dolge članke, v katerih hočejo pobiti mnenje kraljevskega zdravnika. Eden med njimi je zatrdil, da metropolitanski škof v Londonu ne pije nikdar alkohola, pa je znan kot zelo duhovit in dovipen mož. Polemika se nadaljuje in pričinja se očitati onim, ki se tako potelegujejo za abstinento, da se oni pravzaprav ne branijo alkoholnih pijač, marveč se samo v javnosti delajo velike protivnike pijač, na them in skrivnem pa nič ne sovražijo dobre kapljice.

DUNAJSKI VEGETARIJANCI.

Ne ljubijo vsi Dunajčani mesa, marveč obstoji danes na Dunaju organizacija 10 tisoč vegetarijancev. Na Dunaju pa je tudi precejšnje število vegeterijancev po sil, ker je meso dandanašnji bajno drago. Restavrant, kjer prodajajo le solivje in druge take stvari, so polni, ali obrzi so večinoma žalostni. Neki dunajski novinar je obiskal tako restavracijo in se našel solivja. Govoril je z restavratorko, katere mu je zgornjo razlagala, kako gostje prihajajo, kaj jedo in koliko potrošijo. Zlobni novinar pa je hotel izvedeti od vegetarijanske resnice, ali se res nikdar ne poslužijo nobene mesne jedi, ker mu je ves čas razlagala koristi vegetarijanstva z velikim navdušenjem. Na pritisk novinarja se je restavratorka končno le vdala in mu tih na uho povedala, da si privoči vsako nedeljo porcio mesa, ker le to dá človeku potrebno moč. Dunajski novinar se je nasmel in si šel potolažiti želodec, poln solivja, v bližnjo restavracijo s poštenim koslom.

BREZ ROKAVOV.

V Benetkah hodilo deklice in dekleta po mestu in okolici brez rokavov in sploh so zelo gole. Sedanemu benekemu patrijarhu kardinalu La Fontaine ta golota mladih žensk nič ne ugaia, zato je izdal na vso duhovščino okrožnico, v kateri ostro graja žensko modo, ki ustvarja obleko, katere žensko vedno bolj razkriva. Določil je, da se ženske, ki pridejo brez rokavov in gola v vratu v cerkev, lahko kratkoma zavrnejo in se jim prepove obisk cerkve, dokler ne zakrije bolj svojega pregrešnega telesa, ako bi se pa katera brez rokavov in napol gola predzrla stopni k božji mizi, da sprejme Najsvetejše, jo mora duhovnik kratkoma prezeti in je ne sme obhajati. Naloga duhovnikov je, da očetevsko posvare taka dekleta in tako pomagajo, da se bodo zapet bolje oblačile. Italijanski listi dostavljajo k patrijarhovi okrožnici poredno, da najbrže ne doseže zaželenega uspeha, marveč utegne goloti rokavov slediti še večja golota nož.

• 7000 krat treščilo v petih urah. Meteorološki dopisnik »Manchester Guardian« poroča na temelju svojih opazovanj, da je med neko nenavadno silno nevihto, ki je razsajala v času od 23. do 4. ure pred kratkim v Londonu, zagrmelo in treščilo nič manj kot 7000 krat, kar je bilo zabeleženo od tankočutnega registrirnega aparata. Povprečno je udarjalo 17 krat na minuto in največ je aparat beležil 47 udarcev.

• Cerkev — alkohol in kinematograf. Oblasti v Zedinjenih državah vneto propagirajo, da naj lastniki kinov svoja podjetja na vse zgodaj otvorijo, ker smatrajo kino za najboljšo sredstvo proti alkoholu in menijo, da ameriški državljani katerega v deželi »suhačev« mori žela, slednjo najraje pozabi, ako sledi kak napeti drami v kinu. Cerkevni krogi pa za to nimajo smisla, temveč smatrajo, da se bodo verniki obrnili od cerkve, ako bodo že na vse zgodaj hodili ob nedeljah v kino. Duhovniki si so v državi Ohio dosegli, da so bili lastniki kinematografov, ki so svola podjetja odpirali v nedeljo zjutraj, aretirani. Stvar je povzročila velike zmede in ameriške oblasti imajo sedaj težak boj, da dosežejo poravnavo med cerkvijo in kinom ter se navzile temu lahko bojujejo proti alkoholu.

• Neuzitna hrana. Italijani so se hoteli polastiti Abesinije, pa so jih Abesinci v bitki pri Adni l. 1896. premagali. Pozneje se je razmerje ublažilo in marsikateri Abesinec je prišel v Rim. Tako je bil enkrat povabljen abesinski plemič k italijanskemu znanemu ministru na obed. Po obedu vzame neki diplomat, sedeč poleg Abesinca, zobotrebec iz posodice na mizi in ponudi posodico z zobotrebi Abesincu vlijudno mu rekoč, naj se poslužiti tudi on. Ta pa se je odločno uprl in rekel: »Ne, ne, moj gospod, lepo se zahvalim. Dve taki žudni stvari sem že pojedel in še sedaj mi tičita v grlu, tretje pa res ne morem več« — Mislim je, da mora vse pojedti, kar je bilo na mizi.

• Požretnost ženske. Neki 70 letni stavec iz Bordena v Angliji, se je pred kratkim poročil z neko vdovo iz tamojšnje hiralnice. Srečni zakonec pa se je te dni vrnil v hiralnico, rekoč, da bi rad ženo zamenjal. Izjavil je odločno, da bi bil v vsako drugo ženko iz hiralnice zadovoljen, ali svojo boljšo sedanjo polovico pa ne more vzdrževati, ker mu preveč poje. Dopovedati so mu, da po zakonu ni tako enostavno ženo zamenjati, pač pa jo obdržijo v hiralnici, če bo prispeval gotov delež na njenem vzdrževanju. Mož je bil zadovoljen in je izjavil: Samo, da sem se pozeruhine rešil, če ne bi še mene požrla.

• Gosja glavca. Nekaj podobnega kakor beremo v prvem zvezku Zg. anekdot na strani 138 — o Gambetti — beremo tudi o nekem ameriškem izralcu, prvem tenorju. Ravno je pel, ko prileti gosja glava na oder. Pobraj jo je, stopil naprej in rekel: »Gospodje, vidim, da je eden od Vas zgubil svojo glavo, a nikar naj se ne boji zanj. Ko bo predstava končana, mu jo bom dal nazaj«.

• Edini spomin. Domišljavi in kakor je navada onemem omejeni vojvoda Marlborough — umrl 1840, potomec slavnega vojskovoje v španski nasledstveni vojski — je potoval s svojo ženo po Italiji in je obiskal vsa znamenita mesta. Ko je prišel domov, ga je vprašal prijatelj: »No, gospod vojvoda, kako se vam je po kaj Rim dopadel?« — »Rim?« vpraša vojvoda in se obrne k ženi, »ali ni to tisto mesto, kjer sva kupila tako slabe in drage rokavice?«

Darila.

— Uprava našega lista je prejela za: »Spominsko ploščo brezimnimskim ruskim žrtvam ob Triglav. Jezerici«. Gosp. Franjo Habicht, knjigovodja v B. Manastirju daruje Din 15, gosp. prof. dr. Skumovič Din 30 in gosp. inž. J. Römer iz Trbovelj Din 28. Skupno Din 73.

Jajca kupuje
po najvišjih cenah od oddajnih postaj
in plača
poti oddajnemu potrdilu in brez odteglaja
E. Vajda
izvoz jajec, **Cakovec**, Medjimurje, Jugoslavija.
Brzjaviti: Vajda, Cakovec. Telef. interurb. 59, 34.

Lokomobile vseh velikosti najmoderneje konstrukcije, parne žage, kompletne naprave, polnojarmeniki, krožne žage i. t. d., **remischeldsko orodje**, vse orodje za obdelavo lesa, **parne mlatilnice**, poljedelski stroji in orodje, jeklene vile za gnoj i. t. d., **tiri za poljske železnice**, 600 mm razdalje, kompletne, s prekrucnimi vozički, **tračnice**, za stavbene namene in industrijski tiri, **plilne in varilne cevi**, črne in pocinkane, **stavbeno in konstrukcijsko železo**, pločevino, črno in pocinkano dobavlja takoj po konkurenčni ceni s skladišča Maribor.
Jugoslovansko importno in eksportno podjetje, Maribor, Trubarjeva ulica številka 4. Telefon interurban 82. 4711

I Švicarska firma v Avstriji I
F. Oberhänsli & Comp. tvornica strojev in železnic
Bregenz am Bodensee (Vorarlberg).
Moderni stroji za žage —
Polnojarmeniki na valje —
Jarmeniki za tavoletе (Spaltgatter) —
Horizontalni jarmeniki — **Počezni stroji za debela** — **Robilniki** — **Nihalne žage** — **Brusilniki** — **Stance za žagne zobe i. t. d.**
Opremljanje kompletnih žag s transmisijami.
Točna dobava.

Otvoritev začetkom avgusta
PENSION METROPOLE
BEOGRAD Kosmajška št. 30.
V bližini Terezije in Knez Mihajlove ulice. (Grande passage.)
Moderno urejene sobe, hrana okusna.
Cene zmerne! Cene zmerne!
Chlādek - Žižek.

IV. MEDNARODNI SEJEM V LIBERICI (REICHENBERG)
Od 11 — 18. avgusta 1923.
Največji tekstilni trg, češko stekleno in porcelanasto blago, tehnični semenj in splošen blagovni pregled v 20 skupinah.
Z izkazilom sejmske legitimacije dobe inozemski obiskovalci pri čl. oblastnih zastopstvih potno dovoljenje po znižani ceni in znižano vožnjo na čl. in več inozemskih železnicah.
Pojasnili o liberškem semnju daje častno uradni zastopnik in sejmski urad v **Libericu (Reichenberg)** Čehoslovaška.

HAMBURG AMERIKA LINIJA
in
UNITED AMERICAN LINES INC.
Filijalka
Simon Kmetec, Ljubljana,
Kolodvorska ulica št. 26.
Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila in prodaja vozne liste.
ODHOD IZ LJUBLJANE VSAKI TEDEN.
Glavno zastopstvo za Jugoslavijo
J. G. DRAŠKOVIČ Zagreb,
„B“ cesta pri državnem kolodvoru.
PODPUZNIČE: Beograd: Balkanska ulica 25. — Sušak: Jovo Gi. Ivošević, Karolinska cesta 160. — Split: Ante Buić, Dioklecijanova obala 13. — Gruž: Ivo Lovričević, Bitoli: Gjorgje J. Dimitrijević & Komp., Boulevard Kralja Aleksandra 187. — Vel. Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4.
Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik

Mesni izdelki
Prekajeno meso
Goved
Centralna vnovčevalnica družba z o. z. Ljubljana.

STANOVANJE
ali sobo z uporabo kuhinje
išče šivilja. Plača dobro.
Ponudbe pod »Šivilja/7571« na
upravo »Slov. Narod«.

Lepo posestvo
V SOSTANJU tik mesta, ob-
stoječa iz hiše, gospodarskega
poslopja, gozda, njiv, travni-
kov in lepega se donjaka SE
TAKOJ PRODA. Cena 65.000
dinarjev. — Načrtovanje se iz-
vede: Rudolf Golc, Brežice. 7550

Trnovski pomočnik,
mlad in okreten, popolnoma
izurjen v mešani stroki, spre-
ten speccerist in živahen pro-
dajalec, SE SPREJME. — Po-
nudbe pod »Najboljše referen-
ce/7562« na upravo »Slov-
skega Naroda«.

Peter Semko
I. jugoslovanska barvarija,
krznarstvo in strojarstvo
Ljubljana, Križevniška ulica 7.
Barva lisičje kože, katere izdeluje
v najmodernejši garniture. Pre-
vzema tudi vsa popravila v mo-
derniziranju.

Vizitke in kuverte
priporoča

Narodna tiskarna
v Ljubljani.
Ugodna prilika
za mlade poročence.
Proda se radi izselitve iz Ljub-
ljane kompletno urejena **spalna**
soba z veliko sobo kredenco in
psivo, vse v boljši izvedbi, s
kuhinjsko opremo ocnem. Stano-
vanje v sredini mesta. Naslov
pove uprava Slov. Nar. 7710

PRAVKAR JE IZSLA NOVA KNJIGA
KSAVER MESKO:
= Naše =
življenje
Cena broširani knjigi Din 18.—, po pošti Din 21.—.
Cena vezani knjigi Din 25.—, po pošti Din 28.—.
Narod. knjigarna, Ljubljana
Prešernova ulica 7.

Prager Presse
Znižanje naročnine.
Naročnina na dokazano najrazširjenější nemški dnevnik v Čehoslo-
vaški Republici in v tujini
Prager Presse
znaša sedaj za Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev mesečno samo
za jutranje in večerno izdanje Din 40.—;
samo jutranje izdanje Din 28.—;
samo večerno izdanje Din 28.—;
poedina številka jutranja z večerno Din 1.80;
številka nedeljsko izdanje z ilustrirano prilogo Din 3.—.
Prager Presse prinaša najboljši in objektivni
informacije o dogodkih, trgovskih,
finančnih in industrijskih razmerah Male Antante, Srednje Evrope
in vseh drugih držav, posreduje vrlo in nenestano vzajemne poslovne
zveze vsake vrste (iskanje in ponudbe vsakovrstnega blaga) tako
da je največji in najuspešnejši glasnik.
Stevilke na ogled in ponudbe oglasov brezplačno.
Uprava PRAGER PRESSE, Praga III.
Nedudova 5. (Čehoslovaška Republika.)
Račun poštnege čekovnega urada v Zagrebu 40.156.
Ljubljani 20.264.
pri Podružnici Ljubljanske kreditne
banke v Mariboru 11.258

Impex
Krasno stanovanje
s štirimi sobami zamenjam za
večje, obstoječe iz 5 ali 6 sob
v sredini mesta. — Naslov po-
ve uprava »Slov. Narod«. 7602
AUTO-STROKOVNIAK
privrsten monter in organizator
z dolgoletnimi izkušnjami tudi
trgovsko izobražen, želi prenesti
svojo službo. Gre tudi event. za
sofija. — Ponudbe pod »Dobro
moč 7648« na upravo Slovenskega
Naroda. 7648

Svetlomodri
orepe
de chine
samo Din 160
KENDA Martini trg 17.

SODI
hrumski, za špirit in rum, neopo-
rečni, rabljen, v dobrem stanju,
v velikosti od 20 do 50 hl, se
tako kupijo. Sodi od vina
izključeni. — Ponudbe na A. A.
BAKER & Co., Ljubljana 7.

Nova hiša
dvanadstropna, hlev itd., blizu ko-
lodvora, v mestu SHS, za vsako
obrt sposobna, se takoj za 2 mi-
lijona dinarjev proda. — JOSIP
VIDOVIČ, poslovodja kmet. podr.
Novo mesto. 7720

Lovski voz
(Jagdwagen)
dobro ohranjen, eleganten, lahek,
vendar pa dovolj trden za hri-
bovske kolovoze — kupim. Po-
nudbe, ako mogoče s sliko voza,
pod šifro »M. F. K. B. 26/7699«
na upravo Slov. Nar. 7699

Trgovska enonadstropna
moderna hiša
obstoječa iz 2 stanovanj, kleti,
orodnice in vrta, se proda. —
Kupcu lokal in stanovanje na raz-
pologo. Naslov pove uprava Slov.
Naroda. 7483

Dražbeni oklic.
Dne 3. avgusta 1923
ob 10. bo v Zagorju ob
Savi h. št. 82 (nasproti So-
kolskega doma) prostovoljna
javna dražba 5 praznih
velikih vinskih sodov
in nekaj premičnin, spada-
jočih k vinski trgovini. —
Vinski trgovci se opozarjajo.
Okrajno sodišče v Litiji,
odd. I., dne 26. julija 1923

Zamenja se stružnica
na nogo za transmisij-
ske stružnico.
Ponudbe na: Auto — Florjan-
čič — Ljubljana. 7390

Prodajam vinsko posodo
za transport iz klanega hrastov-
nega lesa I. vrste od 5 do 7 hl
(Din 3.— za 1 l. — Vpraša se:
Mihajlo Ivanović, Zagreb, Fran-
kopanska ulica 8. 7093

Vreče,
RUBLJENI IN DOBRO
C. RANJENI — KUPIM.
Jos. BAHOVEC, Ljubljana,
Sv. Jakoba trg št. 7. 410

Pozor! Na deželi!
Manjše posestvo evtl. tudi
sama hiša, ki je pripravna za
manjšo obrt na deželi, se vzame
v najem. Ponudbe pod »Obrt
št. 8842/7706« na upr. Slov. Nar.
od 4. avgusta 1923. 7707

Cele opreme
za neveste, in entlanje
izdeluje točno in solidno novo-
otvorjena izdelovalnica
P. Jančigaj,
Ljubljana, Resljeva cesta 29/1 levo

Proda se
salonska
oprava
temnoorodni baržun, obstoječa iz
divana, starih foteljev. Naslov pove
uprava Slov. Naroda. 7484

Teod. Korn, Ljubljana
Poljanska cesta št. 3.
Krover, stavbni, galanterijski in okrasni
klepar. Instalacije vedvodov,
naprave strelvodov. Kopalnice in klozetne naprave
izdelovanje posod iz pločevine za
hranilo, barvo, lak in med vsake
velikosti kakor tudi posod (škafle)
za konzerve.

Vinski trnovci in
gostilničarji pozor!
Proda se večja množina vi-
na letnika 1922 od 11 do 16
kron liter. — Ponudbe pod
»Vino/6959« na upravo »Slov.
Naroda«.

Otroški vozički več vrst
od Din 250.—
novi modeli z dobro
prevratitko že od
Din 1500.— naprej.
Drakolaga najnovjši amer. tipa
»Evans« in D. K. W.
ter »Orionette« in »Motorette«.
Pnevmatika, zračnice z garancijo
od Din 65.—.

Preprodajalci in mehaniki nižje cene.
Sprejemajo se tudi vsa po-
pravila, emajljanje in po-
nikljanje.
Tribuna F. B. L.
tovarna dvokoles in otroških vozičkov,
Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Upravo Izašlo
II. naklada
Terminologije
trgovalskih znanosti
Pouzečem šalje
Privredna knjižara, Zagreb
Peščenica VI, br. 9-G
Knjižare dobivajo veliki popust!
Upravo Izašlo!

DR. IVAN PINTAR
Specialist za ženske bolezni in porodništvo
ordinira zopet redno
Ljubljana, Cankarjevo (prej Francovo) nabrežje 5.
V službo sprejem pomož. ko za kuhinjo. Prednost
kuhati. — V službo sprejem vsestransko porabnega delavca.
Prodajam dobro ohranjen mlatalni stroj na pogon in centimtalno
tehniko z ograjo za tehtanje prašičev.
Jos. Bergman, Ljubljana, Poljanska cesta 85.

Kompanjon
Trgovsko in tehnično naobraženi gospod, zmožen re-
prezentacije in organizacije z dolgoletnimi izkušnjami
v raznih industrijah, vstopil bi kot sodelujoči drug v
dobrodošlo industrijsko podjetje. — Financijelno se
začasno udeleži s 50 do 125.000 Din. Stroka industrije ne
igra vloge. Ponudbe na upravo tega lista pod **Drug 7283.**
Pri prodaji, nakupu in izmenjavi
nepremičnin
oddaji, preskrbi trgovskih in obrtnih
lokalov ter stanovanj
se poslužuje vedno le:
Obi. konces. realitetne pisarne
„POSEST“
LJUBLJANA, Poljanska cesta št. 12,
kjer bode te najuspešneje in resno postreženi.

Jugoslovanski kreditni zavod
v Ljubljani — Marijin trg št. 8
registrovana zadruga z omejeno zavezo
sprejema vloge na knjižice in plača čistih
7 %
obresti brez odbitka rentnega in invalidskega davka.
Za večje in stalne vloge kakor tudi vloge v tekočem
računu obrestovanje po dogovoru. — Podeljuje kratko-
ročne trgovske in personalne kredite najkulantneje.

JAVNA VZGOJNA ZAVODA V PTUJU.
Za dečke
Dijaški dom
Prešernova ulica 29
Prostora za 100 gojencev
Za deklce
Mladika
z lastno gospodinjstvo šola in
izobraževalnim letnikom
Prostora za 60 gojenk

Gojenci in gojenke obeh zavodov imajo v
zavodnih stanovanjih, popolno oskrbo in vzgojo in
lahko obiskujejo realno gimnazijo, deško ali
dehliško meščansko šolo ter šolo Glasbene matice.
Prospekti so brezplačno na razpolago pri vodstvih zavodov.

LOKOMOBILI
sa skladišča Zagreb i Ljubljana
WOLF-LANZ

HP	HP	HP
1910 10/20	1912 30/45	1909 85/120
1912 15/25	1919 31/49	1913 90/125
1918 18/35	1910 35/57	1914 100/130
1917 20/33	1920 40/60	1909 100/150
1918 22/35	1916 50/70	1914 130/180
1912 24/40	1913 55/82	1908 145/199
1917 26/35	1912 70/96	1921 170/235
1911 28/66	1914 70/100	1901 260/330

Vršči lokomobili, jednogodišnje tvorničko jamstvo. Povorazredno,
generalno popravljivi. Savjesno izkušani. Loženje svakim gorivom.
SVE MLINSKE STROJEVE
u pr. orazrednoj izvedbi uređaju
MODERNIH MLINOVA REKON-
STRUKCIJE I PREDRAĐNJE
već postojećih mlina po modernem sistemu
SILOSI I TAVANSKE ŽITICE
UREĐAJI ZA TRANSPORT ŽITA
dobavlja
BRATČA MACHAN & VAURENA
tvornica strojeva i poduzeće za izgradnju mlina u **Pardubici**
Čehoslovačka. Veliko skladište u Zagrebu. Posjet inženjera, projekti
prospekti i katalogi besplatno. Promptna dobava. Umjerene cijene.
Glavno zastupstvo za SHS
Braća Fischer d. d. Zagreb Pantovčak 5

„NARODNA TISKARNA“
v Ljubljani izvirne točno
Naročila sprejema tudi
„NARODNA KNJIGARNA“
VIZITKE, KOVERTE IN
PISEMSKI PAPIRSFIRMO
KAKOR VSAKOVRSNE
DRUGE TISKOVINE I.T.D.
TELEFON ŠTEV. 304

Za odgovore uprave
naj se priloži
1 dinar.

MALI OGLASI

Cena oglasa do 20
besed Din 3-; vsaka
nadajina beseda 30
para, z davčino vred

Stanovanja

Iščem sobo

(nemoblovan) s 1. ali
15. avgustom. Plačam do-
bro. Ponudbe pod »Slov.
Naroda«.

Iščem prazno sobo
za takoj ali pozneje. Pla-
čam dobro. Ponudbe pod
»Slov. Naroda«.

Dve lepi sobi
v novi hiši zelenega pred-
mestja, deset minut od
»Zvezde«, oddam takoj.
— Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«.

Na stanovanje

v središčni mestu se sprej-
ma k družini dobro iz-
veščana žiljica. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«.

Kontoristinja

s prakso, zmožna lesne
stroke, išče službo.
— Ponudbe pod »Kontori-
stinja/7792« na upravo
»Slov. Naroda«.

Mesečna soba

na Dunajski cesti se tak-
oj odda mirnemu sta-
rejšemu gospodu. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«.

Prazno sobo

za pisarno iščem za takoj
ali pozneje. — Ponudbe
z navedbo ulice in na-
jemnine na upravo »Slov.
Naroda«.

Iščem sobo

(nemoblovan ali prazno)
za dva uslužbenca, po-
možnosti v središčni mestu
za takoj. — Ponudbe pod
»Plačam dobro/7711« na
upravo »Slov. Naroda«.

Zanesljivega predelavca

išče tovarna sveč »Ideal«
v Somboru. — Ponudbe
je poslati na »Ideal«, to-
varna sveč, Ljudviti-
Gomboš, Sombor. 7761

Meblovana soba

(navadno, zračno) s po-
zgornjem delu mesta ali
teritorija. — Ponudbe
pod »Stalen/7786« na upra-
vo »Slov. Naroda«.

Soba

s posebnim vzhodom v
središčni mestu išče mlad
tulec, solastnik eksport-
ne trdke. Cena postran-
ska stvar. — Ponudbe na
upravo »Slov. Naroda«
pod »Jajex/7776«.

Elektrotehnik

išče službo; prevzame ev-
službo paznika ali potro-
valca za električne pred-
mete. — Ponudbe pod:
»Izkušen zastopnik elek-
trotehniške/7788« na upra-
vo »Slov. Naroda«.

Snažno sobo

s posebnim vzhodom in
električno razsvetljavo, v
središčni mestu, išče dva
gospoda s 1. avgustom za
stalno. — Ponudbe na
upravo »Slov. Naroda«
pod »1. Avgust/7747«.

Stanovanje

(soba in kuhinja) v sre-
diščni mestu se oddajo
onemu, ki kupi skoro
novo v njem stojiče po-
hištvo za primerno ceno.
— Ponudbe pod »Stano-
vanje/7770« na upravo
»Slov. Naroda«.

10.000 K nagrade

dam onemu, ki mi za-
menja stanovanje za mo-
je, ki se nahaja v bli-
žini Južnega kolodvora,
obstoječe iz sobe in ku-
hinje, za večje v mestu.
— Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«.

Stanovanje

z dvema sobama, kuh-
njo in pritikljami na pe-
riferiji mesta, zamenjam
za stanovanje z dvema
sobama in kuhinjo v me-
stu. — Ponudbe pod »M.
K. 77739« na upravo
»Slov. Naroda«.

Soba,

lipo ozemljena, s poseb-
nim vzhodom in električno
razsvetljavo, ev. z upo-
rabo kopalnice, se takoj
oddaja bližnjemu gospodu.
Kateri posodi 15.000 Din
proti mesečnemu odpla-
čevanju. — Pismene po-
nudbe pod »Lepa soba
7763« na upravo »Slov. Naroda«.

Meblovana soba

z električno razsvetljavo
in posebnim vzhodom se
oddaja. — Zaloška c. 18
(Novi Vodmat). 7773

Prodaj

Pletilni stroj

št. 10/40 napredaj. —
Pismene ponudbe: Dvor-
ni trg 1 (hišnik). 7706

Lovci pozori

Prodajam novo dvocevko
brezpetelinko kal. 24. —
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«.

Omara za led

(Elskasten), dobro ohran-
jena, z dvema vrati, na-
prodaj. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«.

Puch-motor

2 1/2 HP in pomožni mo-
torji znamke Cockerell,
1/2 HP, po nizki ceni na-
prodaj. — Avto »Flor-
jančič« — Ljubljana. 7636

Proda se

skoro nova oprava za eno
sobo in lepo veliko sta-
rinsko zrcalo. — Naslov
pove uprava »Slov. Naroda«.

Proda se

lep, velik gramofon z mi-
ziko ter 14 ploščami in
nizka omara s predali
(ladelci). — Poizve se:
Komenskega ul. 19. 7748

Trieder in

perzijske preproge
se prodajo v ponedeljek
od 9. do 11. in 3. do 4.
v Subicevi ulici (dvoršice
»Rototipe«.

Pisalni stroj

»Uranus« z vidno pisavo,
z jakim dobrom stanju,
se ugodno prodaja. — Na-
slov: »Apollo«, Ljubljana.
Stari trg 19/L. 7778

»Opalograph«

popolnoma nov, samo
dvakrat rabljen, se pro-
daja po znižani ceni.
— »Zora«, družba s o. z.,
Ljubljana, Dunajska ce-
sta št. 33. 7741

Proda se:

kompletna klubgarnitura
iz usnja, železna blagaj-
na »Adler« št. 2 in kom-
pletna vinska sesalca. —
Poizve se: E. Belihar, Sp.
Šiška, Jernejeva ul. 231.
7703

Proda se posestvo

v vsemih poljskih in vin-
skih pridelkih, oddaljeno
pet minut od kolodvora,
za 240.000 Din. — Na-
slov pri: K. Sima, trgo-
vec, Poljčane. 7630

Priljučna eno- družinska hiša

s prostim stanovanjem v
predmestju Ljubljane in
v bližini električne ceste
na železnici napredaj. —
Ponudbe pod št. 18/7676
na upravo »Slov. Naroda«.

Proda se eno- družinska hiša

na periferiji mesta, po-
polnoma nova, obstoječa
iz treh sob, kuhinje, kleti
in lepega vrta. — Naslov
pove uprava »Slov. Naroda«.

Prodajam novo

enodružinsko hišo
s ograjenim vrtom, vodo-
vodom in meseca septem-
bra prostim stanovanjem.
Več se poizve: Ribni-
ška ulica 201, Novi Vod-
mat. 7775

Napredaj je

prostorna hiša
s tremi sobami in kuh-
njo ter velikim hlevom;
v hiši je vodovod in
električna napeljava. Pri-
hiši je 400 m² vrta; od-
daljena deset minut od
kolodvora Vižmarje. —
Več se poizve pri: F.
Štrkelj, Guncelj 13, po-
šta št. Vid nad Ljublja-
no. 7574

Stavbna parcela

pod Trilavcem, solnčna
lega, suho zemljišče; ob-
cesti, kanalizacija, vodo-
vod in električna napel-
java. napredaj. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«.

Proda se

otroški voziček, možko-
kolo, jedilni servis za šest
oseb, popolnoma nov in
dva likalniki za plin pa-
let »Gebel«. — Naslov
pove uprava »Slovenske
ga Naroda«.

Pletilni stroj

št. 5/50, dobro ohranjen,
napredaj. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«.

Gostilna

z lepimi tujskimi sobami
in prodajalno na Gorenj-
skem je napredaj. V hiši
je električna razsvetljava
in vodovod; krasen vrt,
nizje in gozd. Cena 350
tisoč dinarjev. — Ponu-
be pod »Dobra gostilna«:
»Aloma Company«, ana-
ončna družba, Ljubljana,
na Kongresni trg 3. 7689

Parni stroj

(polustabilni) 40 HP, sa-
parnim pregrijačem, naj-
bolji njemaški fabrikat, in
dobrom stanju prodaje
uz vrjedne cene Daru-
varske dioničke pivovara
i munjara Daruvar (Slav-
onija). — Eventualno
mijenja za jedan motor
na sesalni plin (Sauggas-
motor) od 40 H.P. 7666

Brezkonkurenčna

trgovina, gostilna
z gostilniško koncesijo
in tobačno trafikco, tik
fjerne cerkve, se radi
družinskih razmer takoj
pod ugodnim pogojem
prodaja. — Natančnejše
podatke pod naslovom
Zelo ugodna prilika/7649
na upravo »Slov. Naroda«.

Posestvo

s hišo na Tenzu pri Ma-
riboru z gospodarskim
poslopijem, 3 orali polja,
s pridelki vred. skupaj
ali deljeno, napredaj. —
Stanovanje takoj na raz-
pologo. — Ponudbe s pri-
loženim znanko za odgo-
vor pod »Tezno« na
»Mar - Stane«, Maribor,
Rotovski trg 1. 7721

Kupim

Banjo za kopelj,
malo rabljeno in dobro
pocinjeno, kupim. — Po-
nudbe pod »R. S. 7674«
na upravo »Slov. Naroda«.

Hlude

(smrekove in jelkove)
4 m dolge, ne grčevne,
od 30 cm debeline napre-
daj. — Ponudbe pod
»Zaga/7073« na upravo
»Slov. Naroda«.

Prodajam konja,

kočijo, opremo in vozo-
ve. — Oddam tudi lokar-
le za trgovino ali pisarno.
— Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«.

Gostilniško

koncesijo
z obrtnim lokalom iščem
v zakup v mestu ali pred-
mestju Ljubljane. — Po-
nudbe pod št. 48/7673
na upravo »Slov. Naroda«.

Kompletna oprava

za spalnico iz rožičevega
(tuflega) lesa napredaj.
Dotični, kateri jo hoče
kupiti, jo lahko ogleda
na Jesenicah 116 (Go-
renjsko). 7697

Otroška posteljičica

emajlirana, železna, do-
bro ohranjena, z blazi-
nami ali brez se kupi.
— Ponudbe je poslati do 31.
t. m. do 9. ure zjutraj na
upravo »Slov. Naroda«
pod »Otrok/7704«.

Kupimo več

TAMBURIC,
kakor bolgerijo, biserni-
ce, bratce ter eno veliko
berdo za naše novostu-
povljeno tamburaško dru-
štvo. — Event. ponudbe
z navedbo cene naj se
pošljejo na naslov: St.
Jereb, Krani, Kokroski
predmestje 30. 7728

Kupim sveže ali pred

kratkim sekanem prvovrstne
bukove hlode,
popolnoma zdrave, večjo
množino, od 2 m dolžine
in 25 cm debeline napre-
daj, nadalje suh rezan prva
bukov, hrastov, češnjev
in orehov les od 2 m do-
lžine napre- in od 5 do
12 cm debeline. — Po-
nudbe z navedbo količine
ceno, franko vagon, pod
»Prvovrsten les/7669« na
upravo »Slov. Naroda«.

Prostovoljna javna

dražba
Prodajam skoro novo kom-
pletno opravo za spalni-
co, in kuhinjsko posodo.
Ogleda se v Spodnji Šiški
v gostilni »Reinighaus«.
Valjavec dne 1. avgusta
od 9. do 12. in 2. do 6.
Razprodaja bo dne 2. av-
gusta t. l. ob istih urah.
7793

Kupi se

enega ali dva pametna
zdrava konja za vožnjo
in tek, stara 5 do 7 let;
lahko bolj suha, dobro
ohranjena klavir in lepa
oprava za sprejemno so-
bo. — Naslov pove upra-
va »Slov. Naroda«. 7772

Nujno! Kupim

stare barake
z dobro ohranjenim, še
zdravim lesom. — Raz-
derem na lastne stroške.
— Naslov: H. Privšek,
Ljubljana, Miklošičeva
cesta 18/L. 7700

Vila

z lepim vrtom in avto-
garazo, v najlepši legi
parka in bližini glavnega
kolodvora v Mariboru je
napredaj za 500.000 Din.
Kupec dobi takoj lepo
stanovanje. Na prodaj
je tudi velika trgovska
hiša. — Pojasnila daje
ga. Lednik, Maribor, Ale-
ksandrova cesta 51. 7709

Absolventka

trgovskega tečaja začet-
nica, želi primerne me-
sta v kakšni pisarni, če
mogoče s 1. avgustom ali
pozneje. — Ponudbe pod
»Stenopletka 7701« na
upravo »Slov. Naroda«.

Državni uradnik

išče službo kot knjigo-
vodja, korespondent ali
skladničnik pri kakšni tvr-
di ali v tovarni. — Na-
stop takoj. — Ponudbe
pod »Vodja pisarne/7652
na upravo »Slov. Naroda«.

Trgovski lokal

v središčni mestu, na zelo
lepem kraju, se odda.
— Pismene ponudbe pod
»Lokal/7677« na upravo
»Slov. Naroda«.

Manjši lokal

ali sobo za pisarno se
išče. — Ponudbe je po-
slati na: Josip Pleško,
tovarna pločevinasti iz-
delkov, Karlovska c. 2.
7774

Skladnišče,

suho in svetlo, iščem
v mestu proti dobri najem-
nini. — Ponudbe z na-
vedbo ulice in najemnine
na upravo »Slov. Naroda«
pod »September/7760«.

Posojilo 30 do 40

tisoč dinarjev!
Imam lokal na razpologo
na eni glavnih cest v
Ljubljani. Kdo bi mi ho-
tel toliko posoditi, da bi
otvoril svojo obrt?
— Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«.

Službe

Mesto hišnice
išče vdova s 17letnim sin-
om. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 7780

Vajenca

poštenih staršev sprejme
trgovina z mešanim bla-
gom Fran Bergant, Ljub-
ljana, Sv. Jakoba trg. 7736

Sobarica

se sprejme s 15. avgustom
v hotelu »Triglav« v Se-
vidi. Prednost imajo one
z letnimi izpričevali 7798

Inštruktor,

ki bi poučeval dijake v
latinskini za ponavljalni
izpit, se takoj sprejme. —
P. Magdič, Ljubljana (na-
sproti glavne pošte). 7746

Mlad sotrudnik,

vešč špecijske stroke,
želi vstopiti kot prakti-
kant v manufakturno tr-
govino. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 7790

Službo hišnika

ali oskrbnika na posestvu
z zemljiščem išče oženjen
moški v starosti 49 let z
dvema otrokoma in ženo.
— Naslov: Oskrbnik vile
»Frelhi«, Bled. 7799

Učenec

z nekoliko srednješolske
izobrazbe se sprejme v
manufakturno veletrgov-
no v Ljubljani. — Ponu-
be pod »Učenec/7749« na
upravo »Slov. Naroda«.

Elektrotehnik

s koncesijo išče več do-
brih kompanionov s ka-
pitalom za ustanovitev
podjetja. — Ponudbe, ka-
terim je priložiti znanko
pod »Koncesija/7789« na
upravo »Slov. Naroda«.

Kontoristinja,

popolnoma večja vseh
pisarniških del in event.
knjigovodstva se sprejme
za takojšen nastop v
Ljubljani. — Pismene po-
nudbe s sliko, katere sa-
vrnc, z navedbo starosti,
dosedanjega službovanja
in zahtevno plače pod
»Vestna/7782« na upravo
»Slov. Naroda«.

Konjski hlapec

pri lahkih konjih, zanes-
ljiv, z večletnimi spriče-
vali, želi premeniti službo
za kočijaža. — Ponudbe
pod »Kočijaž/7754« na
upravo »Slov. Naroda«.

Kavarniška

blagajničarka,
zanesljiva, se sprejme. —
Pismene ponudbe pod
»Kavarniška blagajničar-
ka/7735« na upravo »Slov.
Naroda«.

Šofer,

oženjen, za tovarni in
osebni avto, se s 1. sep-
tembrom akceptira. Na-
turalno stanovanje na
razpologo. — Oferte na:
Ed. Suppanz, Prištava. 7796

Absolventka

trgovskega tečaja začet-
nica, želi primerne me-
sta v kakšni pisarni, če
mogoče s 1. avgustom ali
pozneje. — Ponudbe pod
»Stenopletka 7701« na
upravo »Slov. Naroda«.

Distingviran gospod

s stalnim dohodkom, aka-
demik — najboljši druž-
be — trgovsko popolno-
ma veziran, želi v pri-
mernem podjetju sode-
lovati. Kavcija 200.000 K.
Ponudbe pod »Resnost
7712« na upravo »Slov.
Naroda«.

Kot učenca

želim dati svojega sina,
ki je dovršil štiri razrede
realne gimnazije, v kako
špecijsko ali delikatesno
no trgovino v Ljubljani
ali kakem večjem mestu
v Sloveniji. Naslov: San-
dor Elič, hotelir, Sisak. 7604

Kuharica

samoostojna koja i druge
poslove obavlja traži se
za obitelji od 2 osebe.
Plača i postupak dobar.
Samo bolje djevojke sa
svjedocima neka se ja-
ve. Nastup odmah ili po
dogovoru. Adresa: Elsa
Kramer, Karlovac, Rak-
vačka ulica 12. 7729

Dobro kuharico,

samoostojno, od 35 do 40
let staro, išče bolje sto-
ječa rodbina v Splitu
(glavno mesto Dalmaci-
je). Koncem meseca av-
gusta pride službodajalec
v Ljubljano ter bi kuha-
rica takoj z vsem odpo-
stovala z njim v Split.
— Plačajo se potni stroški;
dobra mesečna plača po
dogovoru. — Reflektira
se samo na mirno, samo-
stojno osebo za več let;
samo za kuhinjo (posebej
se drži sobarica). — Po-
nudbe s zahtevni plači
in prepisi sprejme na
upravo »Slov. Naroda«
pod »Ozbišnja/7714«.

Mesto knjigovodje,

korespondenta (sloven-
sko, nemško, srbohrvat-
sko) ali skladničnika išče
državni pisarniški urad-
nik, oženjen, brez otrok,
s primerno solako iz-<

Inserirajte v „Slovenskem Narodu“ Otvoritev nove trgovine

z bombaževim in platnenim
blagom ter specijalno izdelovanje
ročnih del za šolo, dom in trgovino
v Ljubljani, Dalmatinova ulica
poleg hotela Štrukelj.
Za obilen obisk se priporoča
JOSIP MATEK.

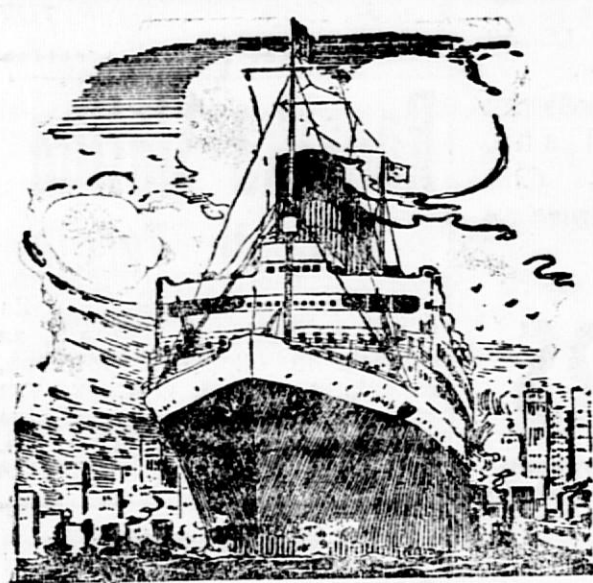
Naznanilo otvoritve.

Cenjenim damam in gospodom vljudo naznanjava, da otvori-
riva z 28. julijem v Židovski ulici št. 5 **damsko in moško
konfekcijsko trgovino.** Delo iz lastnih delavnic. — Obenem
otvoriva modni salon po meri za dame in gospode. Izdelovali se
bodo najfinjši damski kostumi, plašči francoske toalete, vsa pro-
menadna in družabna garderoba po najnovejših modelih in najmoder-
nejšem kroju svetovnih akademij. — Fino blago strankam vedno
na razpolago.

Strankam, ki prinese same blago, ista postrežba. Radi točnosti
naročil v sezoni, se prosil cenjene dame in gospode, da blagovolijo
javiti svoja naročila še pred sezono. — Konkurenčne cene.

Za obilen obisk se priporoča

Brata Brunskole, os. z. z. o. z.,
LJUBLJANA, Židovska ulica št. 8.

CIE. GLE. TRANSATLANTIQUE, FRANCOŠKA LINIJA

HAVRE - NEWYORK

Najkrajša vožnja v Ameriko čez **JESSENICE** na Buchs
— Havre 3 1/2 dni. Havre — New York pa samo 6 dni.

Glavno zastopstvo Slovenska banka d. d., Zagreb

Vozne listke in tovarne polasnice
daje zastopnik

IVAN KRAKER, LJUBLJANA
KOLODVORSKA ULICA STEV. 41

Hotel Štrukelj, Ljubljana

vogal Kolodvorske, Dalmatinove ulice

priporoča

40 novo opremljenih sob za tujece

po zmernih cenah.

Prostorska restavracija, krasen senčni vrt.

JERNEJ CERNE,
lastnik.

„Akadont“

ZOBNA PASTA, USTNA
VOŠA, ZOBNI PRASEK.

D bi se povsod.

Glavna zaloga drogerija
A. KANC, Ljubljana, 2964

**Najstarejša slovenska
pleskarska in ličarska
delavnica**

Ivan Bricek, Dunajska c. 19,
se priporoča. Izvršitev točna cene
zmerne. 2530

Klavirje
uglašuje in
popravlja
solidno
in točno

ter gre tudi na deželo.

Feliks Povše, Ljubljana
Tržaška c. 45

Velika zaloga klobukov in slam-
nikov se dobi pri

Franc Cerar

družba z o. z. tovarna v Ste-
bu pošta Domžale.

Prezemaio se tudi stari klobuki
in slavniki v popravilo pri Ko-
vačevič i Tršan v Ljubljani, Pre-
šernova ulica št. 5.

Sprejemanje v srado.

Zaloga v Celju, Gosposka ul. 4.

Sanitetni podpolkovnik Dr. Rudolf Kobal

ordinira za pljučne in notranje bolezni od sedaj naprej
na **Kralja Petra (Slovenskem) trgu št. 2, II. nadstr.**
od 11 1/2 do 12 1/2, in od 2. do 3. popoldne. 7732

VODNE TURBINE

največje tvorilnosti, dobrote in cenosti.

**Pat. preciz. regulatorji
TRANSMISIJE**

Stroji za izdelovanje lesenine, celuloze in papirja.
Specialna tvornica svetovnega slovesa

J. M. VOITH

St. Pölten, Austrija. Heidenheim, Württemberg.
Pisarna: WIEN, IV. Argentinierstr. 24.

Le iz najplemenitejših

vrst kakao se izdeluje

Zahtevajte jo pri Vašem trgovcu!

MIRIM, tovarna čokolade in kakao, MARIBOR.

AND. JAKIL

tovarna kož in čevljev d. d.
prodajalna

Ljubljana, Poljanska c. 13

Bogato skladišče moških, ženskih in
otroških čevljev iz teletjega boka
v oseh bojah, govejega boka
in rjave kravice.

SOLIDNO DELO! ZNIŽANE CENE!

Pozor, gg. trgovci in izvozniki!
Otvoril sem strojno delavnico
za izdelavo vsakovrstnih **lesnih zabojev.** Izdelujejo se
po naročilu ter so tudi raznovrstni zaboji vedno v za-
logi. Postrežba točna in solidna. Cene zmerne.

Se priporoča

J. Zupančič, strojno mizarstvo
Glince 255 (preje Rožmane)

„Vinocet“

tovarna vinskega kisa d. z. o. z.
Ljubljana,

nudi najfinjši in najokusnejši namizni kis iz pristnega
vina. Zahtevajte ponudbo! Tehnično in higijenično
najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: **Ljubljana, Dunajska cesta 1 a, II. nad**

Med dobrim najboljšim!

Pfaff Puch

Slovalni stroji, rodbino in obrt
za vozna kolesa razni
novi modeli

Garancija za vse blago. Ugodne cene in plačilni pogoji.

IGNACIJ VOK

LJUBLJANA NOVO MESTO

Lastne hladilne naprave.

Lastna prodajna mesta v največjih
tržiščih inozemstva.

Vstreljeno divjačino

srne divje koze, divje prešice, zajce, fazane, jerebice
kljunčice, divje raje

kupuje

vsak čas in vsako množino po najvišjih cenah od
oddajnih postaj

E. VAJDA

veletrgovina z divjačino

CAKOVEC, Medjimurje, Jugoslavija.

Telefon interurb. št. 59, 4, 3. Brzjavljaj: Vajda akove

Večje love prevzamemo potom naših organov od lovišč
Soliden in točen obračun. 396

Trgovina z železnino

BREZNIK & FRITSCH,

se je z dnem 25. julija t. l. preselila v lastno hišo v

v Stritarjevo ulico št. 7,

prejšnji lokal A. Schuster.

Oglasni del!

Anončnega in reklamnega zavoda

„APOLLO“

Ljubljana, Stari trg št. 19.

Oglasni del!

Sprejema naročila za vse tu- in inozemske časopise po predpisanih tarifnih cenah.
kolodv. in prometnih prostorih. Pri večkratnih naročilih omenjenih reklam primeren

Lastna izdaja najmoder. in najuspeš. parmanentnih reklam, katere uvrščuje na
popust. Točna in solidna postrežba. Konkurenčne cene. Proračuni brezplačno.

Ljubljana, palača Ljublj. kred. banke.

STEGU in DRUGI

Vič — Glince št. 5.

kom. družba za strojno in električno industrijo. Dobavlja: elektr. material, elektr. motorje itd. vseh vrst stroje, transmisije, specialno podjetje za stroje lesne industrije.
Konc. podjetje za elektrotehniko: naprava elektr. central visoke in nizke napetosti za luč in moč, izvrševanje
Konces. podjetje za: parne in vročevodne kurilne naprave, vodovodne inštalacije, popravilo in postavitve parnih
kotlov. Lastna delavnica za elektrotehniko, stavbo in strojno ključavničarstvo, mehaniko.

Pisalne stroje na obroke

The Rex Co.

Telefon 268. Ljubljana Gradjske 10.

VILJEM SEQUARDT, Ljubljana, Šelenburgova 4
(na dvorišču).
delavnica za precizno mehaniko.

Geodetični instrumenti, hidrometrični aparati, plani-
metri, pantografi, logaritmi, računalci, merilni trakovi,
nivel. letve in trasirke, prismačna in druga precizna
merila.

Precizna risalna orodja.
Popravilo promptno in solidno.

„KORANIT“

zajemljeno pravi sestavni škrlit za kritje streh. KORANIT
ne premoči, ne odzobe, se ne lomi in ne trga. Je popolnoma si-
guren proti ognju, toči in viharju, tehta na 1 m² samo 12 kg, je
neomejeno trepen, je boljši kot vsi eterniti, je najboljša in naj-
cenejša streha ker ne potrebuje nikdar popravila.

Fran Hočevar

Ljubljana, Miklošičeva cesta 36.

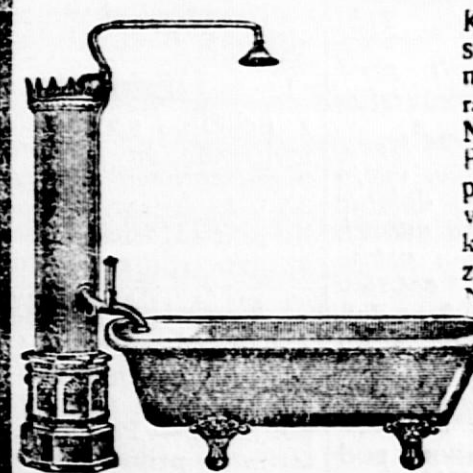
KAROL BASTIANČIČ

zavod za tehnične in elektrotehnične potrebe.

Centrala: Ljubljana, palača Ljubljanske kreditne banke I b/III.

Brzjavljaj: KABA, Ljubljana.

Produktivna zadruga
kleparjev, inštalaterjev, kotlarjev in krovcev
Ljubljana Kolodvorska ulica 18.

Kleparstvo! Stavbeno, galanterij-
sko in ornametno. Kopalne ba-
nje, zeharji za mleko, škroplilnice,
raznovrstne kuhinjske naprave.
Na drobno. Na veliko.
Pocinkanje in ocinkanje raznih
predmetov. Kotlarstvo! Izdelava
vseh vrst bakrenih kotlov in ba-
krenih cevi, kotli za žganjekuho,
za pralnice, za štedilnike itd.
Na drobno! Na veliko!
Koncesioniran zavod za vse vr-
ste vodovodne inštalacije. In-
štalacije klosetnih naprav.
Montaža in preizkušnje strelo-
vodov.

POZOR!
Lesno strugarstvo!

Rok Čakrš, strgarski mojster
Ljubljana, Zg. Šiška št. 18.
Izdeluje vsa v to stroko spada-
joča dela najsolidneje in najceneje.

Mihael Peternel
Ljubljana, Celovška 89.

Eksport luksuznih čevljev
lastnoročnega izdelka.

Na drobno! Na debelo!

ISOLATORJEV

za visoko napetost, motorjev, generatorjev in transformatorjev
trdke Lloyd-Dynamowerke, Bremen. ELEKTROLYT-BAKER.

la IZOLIRNI trak „DURABIT“ Zahtevajte ponudbo!

Slikano reklame na vseh prostorih III. Ljubljanskega velesezima, sprejema in oskrbuje le

:: Anončni in reklamni zavod „APOLLO“, Ljubljana, Stari trg št. 19. ::

Prostori so razdeljeni na štiri dele in sicer: Pročelje, okrog sejmišča, notranji del sejmišča in poleg vhodov v paviljone. Pojasnila in proračuni brezplačno.

Joško Cvek:

Spomini na Janka Vukasovića.

Bilo je dne 28. junija 1912. ob priliki nepozabnega vsesokolskega zleta v Pragi. Ob 9. zjutraj smo odšli s Kr. Vihoradov na Tyrš-Fügnerejev grob. — Pred srbskimi Sokoli smo korakali Slovenci in sicer po taktu kraljevske beogradske godbe. Ko smo stali ob nagrobnem spomeniku, obide našo fronto orjaški srbski Sokol in smehljaje se reče po slovensko: »Sami slovenski fantje! Glejte no, tudi iz Trsta! Ali je kdo izpod Čavna?« Iz vrst se javi par Sokolov izpod Čavna, katerim je povpraševalec prijateljsko stisnil roko in jih izpraševal: »Čigavi ste?« Nato je rekel: »Jaz sem iz Vrtovine. Pozdravite mi moj Čaven, upam, da ga bom kmalu videl.« Ta Sokol je bil takratni poveljnik srbskega orožništva Janko Vukasović. Ker sva bila že iz Trsta znana, mi je izročil šop vizitk s prošnjo, naj jih razdelim med slovenske Sokole. Rad sem to storil, eno pa sem si obdržal kot drag spomin. Prišlo je leto 1914. Nemško denuncijantstvo je poseglo tudi po meni. Moj službeni tovariš takratni oficijal in črnovojniški poročnik Fran Konrad, zagrizen štajerski Nemec, me je ogradil vojaški oblasti kot nevarnega jugoslovenskega agitatorja in politično nezanesljivega človeka. Vojaško poveljstvo in Gradcu je uvedlo proti meni kazensko postopanje ter dalo orožništvu nalog, da konfiscira in

predloži vse spise, listine in korespondenco, sploh, kar dobi pri meni. Za zadevo je izvedel v mojo srečo takratni moj poveljnik, sedaj že umrli podpolkovnik Babuschka (Nemec ali poštenjak) in njegov adjutant stotnik Skala, ki sta se pred orožnikom polastila moje korespondence ter mi omogočila, da sem odšel iz nje Vukasovićevo vizitko. Ko sem po prevratu ta dogodek omenil Vukasoviću, mi je smehljaje pripomnil: Moja vizitka bi bila za Vas izvrstno priporočilo za — oni svet!

Januarja 1919. se je pojavil Vukasović v elegantni častniški uniformi v kavarni Narodnega doma v Trstu. Vsi smo ga takoj spoznali in obkladal nerazumno z vprašanji. Iz Trsta je odšel v svoj rojstni kraj pod Čaven v Vrtovin, po katerem se mu je tožilo, ko je po strašnem prehodu preko albanških gor ležal bolan pod neko klopjo v Skadru. Ali italijanski okupacijski oblasti je bil Vukasović nevaren človek in o zavestništvu ni hotela ta oblast nič slišati. Poveljujoči general v Gorici je poslal ponj in ga z avtomobilom odpeljal pa ne preko Logatca, marveč preko Reke v Jugoslavijo. Sedaj se je vrnil naš Janko Vukasović mrtev v svoj ljubljenski kraj, da se tam odpočije od trudapolnega svojega velikega življenjskega dela.

Radinci.

Gospa Pavla! Druga leta, ko še nisem bival tako daleč od Vas, sem Vam pomagal v tem času, ko se bliža šolsko leto svojemu koncu, kovati načrte, kje boste prebili s svojim malim sinkom Vidom pasje dni. Kakor mi pišete, Vas je pregnala za letos s preljubljene Jezerskega česka krona, blejska okolica Vam je pa prepolna in prenemirna, kajti Vi ljubite zatišje, kjer se človek v resnici odpočije, ne pa se bolj utruji. Ne spadata namreč v isto vrsto gospa, katerim je letovišče le moda, kateri se morajo v svojem ženskem nahu ukloniti vsako leto v juliju in avgustu. Vi zapuščate prašne ljubljanske ulice, da se odpočijete od dela in gospodinskih skrbi, o katerih težji v današnjih dneh se zlasti nam zakrknjenim samcem samo nekaj sanja.

Če se ne plašite malenkostnih potnih sitnosti, Vam bi nekaj svetoval. Sicer ni stvar posebno huda: do Maribora in St. Ilje pridete gladko, nato pa se začne železniški križev pot s približno tolikimi postajami, kot jih ima Kristusov, le odmoru so daljši, neprimerno daljši, kot so jih privoščili neumljeni židje svojemu velikemu rojaku. Ker pa ne traja nobena dolej nam znana stvar večno, tako se pripeljeta i Vi končno do Gorenje Radgone. Ko se premakne železniški voz na tej postaji, se lahko odmahnete ter pogledate, ali je prtljaga v redu kajti čez nekaj minut vožnje po ravnem polju, ki ga seče hudoobraz-pojasena Mura, se ustavite na lični postajici Slatina — Radinci. Jako potrestljiv in uslužen postajni načelnik, dober Jugoslovčan, Vas spravi takoj v dobro voljo, kajti pri današnjih potnih težavah je dokaj vreden uljuden prometni uradnik. Če ste se naveličali sedenja in ne marate trošiti denarja za voz na daljavo nekaj sto korakov, pustite lahko prtljago na postaji, sami jo pa mahnete po lepi peščeni poti skozi smrekov gaj k zdravilišču. Ako se čutite prašno, se lahko takoj okopljete v mrzli ali topli mineralni vodi. Kadi, ki so Vam na razpolago, so dokaj čedne in vada ima ba-

je zdravilno moč zoper razne bolezni. Ker vem, da ste kolikor toliko zdravi, Vas ne maram dolgočasiti z naštevanjem vseh onih organov, ki si jih lahko izlečite v radinskih toplicah. Žal mi je le to, da nisem znal zanje v mladih letih, ko me je često bolelo srce. Pravijo namreč, da so te kopeli izvrstne zoper vse srčne bolezni. Morda bi bilo našlo tu celo moje bolno srce primeren lek. Vprašanje je le, če bi bil prenesel v onih letih moj žep potrebne izdatke, kajti takrat se ga je prijemala sušica skoro bolj kot zdaj.

Tako sva prišla do tiste točke, ki je za navadnega smrtnika najvažnejša: do cen. Soba v zdravilišču stane z eno posteljo 9 do 22 Din, z dvema 15 do 40 D, enaki sobi v kopališču staneta 8 do 15 in 12 do 22 Din, za vsako premembo posteljnega perila pa morate plačati 8 dinarjev posebej. Cene veljajo za glavno sezono, to je od 1. julija do 1. septembra, sicer so za 25% nižje.

Kopanje samo stane 8 do 26 D, ker si lahko izberete različno kopel. Kopališčna pristojbina pa znaša 2 Din na dan.

Hrana Vas stane v zdravilišču dnevno 40 do 50 Din in je dobra. Skoro Vam ne bi priporočal, da bi si jo poiskali kje drugje. Jaz sem zahajal prej rad k židu Rosenbergerju ob kolodvoru. Odkar pa se je ta preselil, naredim ovinek pri tej gostilni, ker pri smoli, ki me preganja v življenju, se nisem prišel nevede do praprotovega semena, s katerim bi odkril na Ivanje, t. j. na god svojega napol patrona, kak težek zaklad.

Kake se Vam zde našteje cene? Jaz nimam prave sodbe o njih, ker me obirajo kot samca že leta povsod, kamor pridem. Da nisem tipičen brez perja, bi bil zdaj že pravi golč. Vi pa imate pogled v današnjo draginjo in boste lahko izrekli pravilno sodbo o zgorajšnjih cenah.

Pa pustiva kopel in se podajva pod pokrito lopo k izviru Slatine! Ne pozabiva vzeti s seboj kozarca, da si nato-

živa Slatine, kajti gosti, ki sede na klopih pod lopo in se tudi krepičajo s kislico, ne posojajo radi svojih kupic. Otroci, ki si natakajo slatino v prstene vrče, so iz Radincev in sosednjih vasi. Dan za dnem prihajajo k vrelcu, ki jim je zastoj na razpolago.

Okrepčala sva se. Če se spominjate na ono slatino, ki sva jo pila včasih v Ljubljani, kaka razlika! Tam mlačna lutu sveža voda, polna kislice!

Po lahko vzpeti poti prideva do ličnega brezovega gaja, za katerim je zgrajeno lepo in prostorno tenišče. Malo na strani leži velik kamenit kolač, položen na trato, kakor pravi napis, na čast ustanovitelju kopališča. S tem spomenkamnom se Radinci pač ne morejo postavljati, zato idiva ob široki verandi zdraviliške restavracije na šetnjo v obširni park, ki se širi pred zdraviliščem. Večinoma je porastel s smrekami, pred katerimi te vabijo ob peščenih potih lične klopi. Skoro na vsakem drevesu ti zvrzoli ptič v kratak čas kot v nadomestilo za godbo, katere nima zdravilišče. Ker nas spremlja ptičja glasba povsod, idiva dalje, toda ne do južnega konca, kjer sedi poleti in pozimi neki par. Morda sta najeta za reklamo, morda se vdiata ljubezni ali pa sedita iz dolgega časa. Kdo ve? Na vsak način bi ne bilo lepo, ko bi ju motila v njuni stalnosti, zato jo kreniva mimo zdraviliške kapelice naprej po parku. Če bi jo radi mahnil kam dalje, greva lahko v Gornjo Radgono, nad katero se dviga ponosen grad, ki je videl marsikako zanimivost naše zgodovine in je ogleda vreden. Da pa nara ne bi kdo očital, da sva bila pred rosom staroslavne Radgone — Radgonja ji pravijo ljudje še danes —, in se je nisva ogledala, ker naju je zadržal Bouvierjevo vino, poizkusiva najino srečo na mostu pri stražarjih in carinikih. Ako naju ne zadržita naši, se nama avstrijskih ni treba bati. Ti so uslužni in vedo, kdo je nedolžen opazovalec, kdo pa nevaren tihotapec, in nama ne bodo delali sitnosti zaradi izkazov, ki jih nimava. Pa tudi na naši strani se bodo izpremenile razmere, ko pridejo naši uradni dospelci do prepičanja, da ne tiči pod vsako uradniško kapo mali kralj. Sicer pa je vseeno, če naju puste vprek ali ne, ker si z gradu lahko ogledava vse mesto. V dneh, ko ste tako lepo prepeljali in sprejeli v Ljubljani judenburške žrtve, Vam hočem pokazati zid, kjer sta bila ustreljena 27. maja 1918 Anton Melihen in Rudolf Ukovič, slovenska vojska 97. pešpolka. Vsa njuna krvavda je bila, da sta se navduševala za Jugoslavijo. S klicem: »Jaz padem prvi za Jugoslavijo!« se je zgrudil Melihen. Dva dni pozneje je poročila radgonska tla še kri šestih njegovih tovarišev. V dokaz svoje srčne kulture pa so postavili habsburški krvniki na morišču za štirinajst dni vešala, pred katerimi je moralo vojaštvo korakati.

Gospa Pavla! Čast spominu takega junaka, kot je bil Melihen. Preprost človek — in vendar je pokazal več domovinske ljubezni, več ponosa in poguma kakor bi pokazal marsikak naš kulturni obilčanec, ki razteza zdaj pri nas na široko svoja usta.

S trepetajočim srcem sem čital poročila o pogrebnih svečanostih judenburških žrtve in plamteči govor Levstikov. Zadel pa je gotovo še bolj Kranjčev. Po mojem mnenju nam je treba tako odkritih besed od časa do časa, ker nam odkrivajo naš nagec in vzbujajo sram, kar je prvi korak do pobožanja.

Toda oddaljil sem se od svojega predmeta. Popeljal Vas bi rad še na neko lepo izletno točko. To je Kapela, ki se vzdiguje neposredno nad Radinci in Vam odpira diven razgled čez vse Prekmurje in velik del naših Slovenskih gor. Odtod vidite domovino naših najodličnejših književnikov in naših politikov od Krefta, ki je govoril o naši stava-

ri v starem frankfurtskem parlamentu, do Koroška, ki se veže zdaj z Radincem in meče s tem blato na nekdanje svoje navdušenje za Jugoslavijo. Oko ne ve, kje bi se ustavilo, v toliki lepoti se razgrinja pred nama ti holmi, ki so vžgali »nemško bole«, če se še spominjate na Bartschev roman, ki je bil zasnovan ob pogledu na te kraje in na ptujske gorice.

Na travi pred cerkvijo lahko posediva ter uživava kras domovine starih panonskih Slovencev. Gotovo se vrneva vesela v Radince, četudi ne vstopiva v nobeno gostilno in noben hram. Tega Vam bi celo ne svetoval, če Vas obišče Vaš mož, kajti vino je tu tako žarko in priljudno, da Vam ne jamčim, da se ne bi moral zdraviti prezgodnje z vapnenostmi žil v radinski vodi, ako bi ostal dalje časa tu. Kakor vidite, je narava zelo smotrna: poleg kvara je takoj lek.

Povem Vam pa, da je Kapela božja pot Prekmurcev. K njej se jim zelo mu-di, ž nje se vračajo bolj polagano. Spoznate jih po tem, da nimajo na obleki likalnih gub in da so tudi bolj slabo obriti, kakor v zlati Bosni, kajti Prekmurje je slovenska ultima Thule. Vendar pa ima nekaj poseben čar: kdor zaide vanj, vsakdo zabavlja čezeni, a kadar se mora ločiti od prekmurskih žitnih poljan in tihih gozdičkov, takrat si otira solze. Poet Matija, ne sramuj se svojih, saj jih je tudi Prekmurje vredno!

Ti Prekmurci so vam pa previdni ljudje. Ob svojih cestah so nasadili povsod visoke jagnede, da jim kažejo pot in jih varujejo jarkov, kadar jih preganjajo vinski duhovi. Kakor v neskončnost vode kaže se zde ti drevoredi in neizmerna brezmiselnost tira včasih ljudi po njih...

Ako si hočete pogledati Prekmurje, najdte v Radincih vedno vsako priliko, da se potegnute v 11 km oddaljeno glavno mesto Prekmurja, v Soboto. Sicer je še vas, upajmo pa, da postane mesto, saj so to obilni radikali Prekmurcem pri zadnjih volitvah. Ne svetujem Vam pa, da se potegnute v Prekmurje s potniškim avtom, ker ta Vam bi le razdražil živce. Zadržite se mi rekli, da se odpelje ob 8. a čakati sem moral do 1/10, da so prišli šoferji s svojim ravnateljem. Tako sem bil jezen, da bi bil izgubil vse lase, da jih še kaj imam, toda glede tega sem že davno podoben Sokratu — poudarjam pa, da samo glede tega, ker nisem tako domišljaj, da bi se meril s tem čestitim mlajm bodisi v modrosti, bodisi v grdo-sti — iz kože skočiti pa ne maram še, ker se mi zdi svet še kljub slabi plači lep.

Gospa Pavla! Pridite v Radince! Našli boste lep, miren kraj in ker ne iščete razvedrila v puhlih frazah po nepotrebnem svojo duševno praznoto ka-žočih kavalirjev, tudi dovolj zabave. Od deloma nemških napisov se ne dajte motiti! Izginili bodo, saj imamo orjunaše. Jaz sicer nisem njihov član na papirju, ker mi to brani moj položaj, moje srce je pa njihovo.

Stavbna in javna dela

Letos se ne gradi v Ljubljani nobena stanovanjska hiša v ožjem pomenu besede. Eno uradno poslopje s šestimi ali osmimi stanovanji za svoje uradnike, zavoda, ki je dal poslopje zidati, ena stanovanjska vila in ena pritihihi hiša — to vse predstavlja komaj 2% stanovanj napram številu vseh, ki jih Ljubljana še potrebuje! Za 5—600 družin, ki potrebujejo, t. j. ki nimajo še danes primerne stanovanja, bi morala Ljubljana zgraditi vsako leto najmanj 10 obsežnih stanovanjskih hiš s štirimi nadstropji in v vsaki po 14 srednjih stanovanj (z dvema sobama), da bi spravila v štirih letih le ljudi (srednjih slojev) pod streho! Kakšna perspektiva se nam torej ob tej stavbni mizeriji, kakršna vlada letos, odpira za prihodna leta, pa pa lahko ugane vsak, če tudi ni poseben specialist v matematiki. Da igrata pa pri nakazovanju stanovanj veliko vlogo pri-

stanost in korupcija, je pa pri nas znana stvar!

Pri novih stavbah so zidarska dela v preteklih štirih tednih sledeče napredovala: Pri zgradbi uradnega poslopja takozvane »Jadranske zavarovalnice« (Rimono-Adriatica di Sicurtas) v Bethovnovi ul. je dokončano tretje nadstropje; pri zgradbi palače »Ljubljanski dvor« ob Kolodvorski ulici, je severni 3 nadstropni trakt že dograjen in pod streho, pri južnem pa je zidovje dograjeno do drugega nadstropja. Na stavbišču »Okrožnega urada za zavarovanje delavcev« ob Miklošičevi cesti se zidarska dela pri novovodolomljeni stavbi se niso pričela, ker načrti zanjo še niso izdelani. Pač pa se tam še vedno kvari obili nakopičen material, za kar se pa seveda zgradbna »Centrala« ne briga. Pred glavnim kolodvorom in kavarno »Evropa« prično graditi še letos javno podzemsko stratišče po zagrebškem vzorcu. Nova vila ob Dlewisovi cesti je dograjena in pokrita istakto nova vila ob poti v Rožno dolino. Stanovanjsko in uradno poslopje »Pokoj-ninskega zavoda« ob Aleksandrovi cesti je zunaj in znotraj ometano. Pri tem poslopju kaj streha ne samo lice te hiše, marveč tudi harmonijo z ostalimi stavbami ob tej cesti. Ometana so nadalje ter osnažena tudi poslopja: »Palača« »Vzajemne posojilnice« ob Miklošičevi cesti, vila trgovca Frana Stupice v Količičevi ulici in II. mesta stanovanjska hiša v Prulah. V Gruberjevi hiši na Sv. Petra cesti se je del pritihihi prostorov adaptiral za trgovski lokal. Trgovca A. Sarabon na Zaloški cesti je dal stanovanjske prostore v pritihihi hiše adaptirati za razširjenje svoje trgovine. Podobne adaptacije so se tekom zadnjih tednov izvršile tudi še v par drugih hišah v predmestjih in v Franciškanski ulici. Adaptacija stanovanjskih prostorov »Trgovske banke na Dunajski cesti so malodane končane. Stanovanjske hiše »Pokoj-ninskega zavoda« ob Dunajski cesti so ometane. Pri hiši Ane Černetove na Sv. Sv. Petra cesti so se izvršila nekatera zidarska dela (poprave). Na Ledini (v K. Kotnikovi ulici) je projektirana zgradba šolskega poslopja, katere pa mestna občina radi pomanjkanja denarnih sredstev ne more dati izvršiti. Staro sivo zidovje ljubljanskega gradu je sklenili dati obči svet prebarvati, dajši se taka stara in zgodovinska poslopja — vsaj na zunaj — nikler ne prenavljajo! Na Friskovcu sta novi dve vili zasedeni; stavbišče tvrdje Čemažar in drug pa je še nezakladano, nekaj stavbnega materiala pa že napeljanega. Pri ubožnici v Japljevi ulici so zidarska dela pri dozidanem II. nadstropju končana. — Začetkom tega meseca so pričeli s predpripravo za tlakovanje Mestnega trga in Stritarjeve ulice. Tlakovanje zadnje imenovane ulice bo do konca tega tedna dovršeno, tlakovanje Mestnega trga pa do konca prihodnjega tedna. Poljanske ceste le samo en del tlakovan. Nevedno, čemu se tlakovanje te ceste ne nadaljuje in na oblokih koncih ne izvrši? Tlakovanje Slomškove ulice je izvršeno do križišča Resljeve ceste; Metelkova ulica pa je tlakovana do polovice. Sv. Petra cesta je tlakovana samo do križišča Škofje ulice mestno do Zaloške ceste. — Olepšava mesta. Prenovitev fasade pri hiši št. 64 na Sv. Petra cesti je izvršena in prav lična in moderna. Pretekle dni so pričeli s prebarvanjem semeniškega poslopja; prebarvanje je hiša št. 78 v Hradskega vasi ter par drugih v mestu in predmestjih v Šiški in Vodmatu, med temi tudi poslopje Leoniča ob Zaloški cesti. Popravili in prenovili bodo tudi cerkev in zvonik pri Sv. Krištofu. — Na Resljevi cesti in na Zmajevem mostu so popravili pretekli teden pokvarjen del asfaltnega trotoarja. Kamenitega materiala (kock) za tlakovanje je z sedanjo potrebo dovolj naloženo. V novih stavbah se izvršujejo poleg zidarskih zajedno tudi vsa potrebna profesionalno strokovna dela. Meseca avgusta bo v ugodnem slučaju kakih 30 stanovanj na razpolago. — V Ljubljanični strugi vlada mrtvilo. Med staro »Cukrarno« in prislino delavnico je voda »skar-po« v strugi na več mestih zrahnila, tako, da jo bo treba znova vpostaviti in s cementom »zaliti«, inče bo jela razpadati Zidarjev in težkovo se zadnji čas v Ljubljani ne manjka, skoro prej dela. Težkih nezdov na stavbiščih in tej štiritedenski dobi ni bilo nič priljubljenih.

Fr. Ž.:

O goseh.

Rajni doktor Cmok — Bog mu daj dobro! ako n ebi bil že umrl, še bi lahko živel — zdravnik je bil in drugače pameten človek, kar se tiče jedi in ipjače. Ta je večkrat dejal: »Raca je čudna zver, ena je premalo, dve sta preveč!«

In so mi tudi drugi potrdili, da ima raca resnično to napako, in so bili gospodje taki, da so imeli bogate izkušnje in so poznali svet.

Osebnimi stiki z racami so prepičili, da bi mogel izraziti svoje mnenje.

Drugače je z gosmi. Zastran gosi nisem navezan na izvestila z drugih strani, ampak sem čestokrat v položaju, da z njimi občujem iz lica v lice, in jih poznam in lahko na podlagi lastnega spoznavanja točno izjavljam in do-ločno. Gosi nimajo imenovane napake, ena ni premajhna za enega samega! In sem se sploh prepričal, da so gosi dosti inteligentnejše od rac. Pravijo, gosi so požrešne. Ne rečem, da niso. Ali so lahko inteligentne navzlic požrešnosti, požrešnost in inteligenca se ne izključujeta druga druge, to nas uči vsakdanje življenje, ni treba, da bi po ime-nu navajal zgledov.

Na razpolago mi je ugodna prilika, da proučim gosi in to v živem stanju. Imam prijatelja, ta je kazniški upravitelj v Belem Narosu, Oskar mu je ime, toda ni tako mlad, kakor bi človek sodil po njegovem imenu. Tjakaj večkrat pridem — povsod je dobro, da ima prijatelja, v kaznišnici tudi, nič se ne ve, kaj lahko človeka zadene.

Prijatelj Oskar je velik ljubitelj na-rave in posebno ptičev, pa goji tudi go-si.

Ob kaznišnici je precejšnje dvorišče, jetnikom služi za vsakdanje šetnjo, par krompirjev tudi rase na dvo-rišču in dve, tri salate. En kot pa je za-grajen znizki plotom, za tem plotom je gosem urejeno bivališče in imajo v tla vdelen čeber z vodo. Kajti žive go-si tako v vodi, kakor na kopnem in so v tem pogledu dvoživke in bi bile prav-zaprav močno podobne žabam, da niso žabe očito drugačne.

Tri so, eden je gosjak, dve sta pa nežnega spola. Stare so po dva meseca, pa tehta gosjak že pet kil in pol, teža drugih dveh tudi ni dosti manjša.

Mislím, ta okolnost najbolj jasno dokazuje inteligentnost te živali. Po mojem skromnem mnenju se inteligent-nost v obče v tem razodeva, da zaved-no bitje čm bolj stremi za izpolnitvijo svojih dobrih svojstev, služčih mu v

dosego onega cilja, ki mu ga je modra stvarnica postavila na tem svetu. In se obeta tem gosem spričo njihove inteli-gence jako lepa bodočnost. O sv. Mar-tinu bodo tehtale oskubljene vsaka svo-jih deset kil kakor nič in bodo same maste imele vsaka pet kil, kilo po dve-sto kron, če ne bo cena za mast že viš-ja. To je jako lepo!

Če pristopiš k plotu, koj prično ga-gati in vratove iztegovati proti tebi, pa če j'm ponudiš šop salate, bodo segle po salati in bolj redko kdaj po prstih. Največjega je a vredno občudovanja to-le: salato neso v kljumu k čeburi, jo pomočijo v vodo in šele tako zabeljeno pojedó. Ne store to vsakikrat, nego ka-dar jih baš prime sla po salati, priprav-ljeni z vodo. Skratka, dejstvo je, gosi si znajo jed pripravljati — tukaj se pa že pričinja kultura.

Če ji mmoliš prazno roko brez sa-late, gredo v opozicijo in so hude in si-kajo.

Toliko govore dandanes in pišejo o hipnozi, hotel sem gosi hipnotizirati, pa so me najprej postrani pogledale z en'm očesom, otem so me kavnile v prst. Niso se dale, niti ne oni dve od nežne-ga spola, in je to jako častno spričeva-lo za njih duševno stanje.

Po navadi jih ima pod svojo ko-mando kmetiška ženska v beli platneni

obleki, širok moški ima obraz in ka-dar se smeje, močne kaže zobe; Tonč-ka ji pravijo in so ji gosi brezpogojno vdane. Odpre jim vrata, gre v drugi kot dvorišča in rahlo zažvižga, na ta njen žvižg se dvignejo in kakor burja srfotajo k njej in se smukajo okoli nje s svojimi vratovi in kar gostole od bla-ženosti, če katero poboža. In kamor po-tem gre, varno stopajo za njo druga za drugo in se ne bi izgubile od nje, pa naj bi jih mikala še tako sočnata paša. In jih nikdar ne imenuje gosi, nego jih kli-če: »Moje belke!«, in svoje kosilo deli z njimi.

Moj prijatelj Oskar je oženjen, nje-gova gospa je prijetno rejena in tudi drugače vrlo inteligentna. Rekel sem, kako genljivo je pravzaprav tako pri-jateljsko in zaupljivo razmerje med člo-vekom in živaljo.

Pa mi je gospa povedala, kolikšne križe je imela lani s Tončko zaradi go-si. Lani so redili je eno in ko se je bli-žal sv. Martin, je bilo kar smešno vi-det, kako jo je Tončka milovala in zra-ven si brisala solze. Venomer jo je ime-la v naročju in jo gladi-la in je gos pri-vijala svoj vrat ob njene-ga in sta čeb-ljali obe enako.

Pa ko je prišel odloč'en dan, je bi-la vsa prepadena in bolna. Še oskubiti ni marala zaklane, niti ne je videti mrt-

ve, kaj šele, da bi pokusila pečeno, in je bila izvrstna s celim krompirjem in z zeljato salato. Cel mesec je žalovala za njo.

Odgovoril sem, da se tudi po mojli skromnih izkušnjah na tem polju gosji pečenki jako prilaga zeljnata salata in je lahko tudi kak fižol vmes. Hkratu sem čestital gospe, da ima tako dobro-srčno in z življajo usmiljeno služkinjo — take so redke!

»O.« je dejala gospa, »saj ni služki-nja, kaznenka je, pa ji je ukazano delo na kaznišniškem dvorišču. Kaznenka je, s štajerskega je doma ali iz Prek-murja, svojemu otroku je prerezala vrat z navadnim pipcem in je otroka zakopala v hlevu, pa ga je izgrebel pes. Pravijo, da ima od poprej tudi že en-ga na vesti. Štiri leta je dobila — saj jih bo skoro doslužila. Čuješ, Oskar, se je obrnila k soprogu, »kdaj gre Ton-čka ven?«

»Bližnji teden bo izpuščena.«

»To je strašno!« sem dejal.

Pa me je potolažila gospa. »Saj bo kmalu zopet nazaj. Je sama obljubila, da se vrne. Tistemu dedcu je rekla, ki jo je spravil v nesrečo, tistemu dedcu mora še dati spomenik, da mu ga bo dovolj za vse žive dni. Potem pride zopet k gossem, pa jo naj zapro za vse žive dni!«

Inserirajte v „Slov. Narodu“.

DOMAČA TVORNICA BICEVA GLINA

nudja svoj prvovrsten proizvod

„ADRIJA“ mednarodna transportna in komisijska družba z o. z.

LJUBLJANA, Dunajska cesta 31

MARIBOR Naslov za brzojavke: Adrijaspod JESENICE
Tekoči račun: „Zadružna banka“
Telefon 721

Mednarodni transporti. — Prevoz vsakovrstne robe. — Vskladščanje robe. — Komisija. — Carinsko posredništvo. — Transportno osiguranje. — Zbirni promet na vse strani. — Prekomorski transporti. — Zastopstva in zveze v vseh večjih trgovskih centrih tu- in inozemstva.

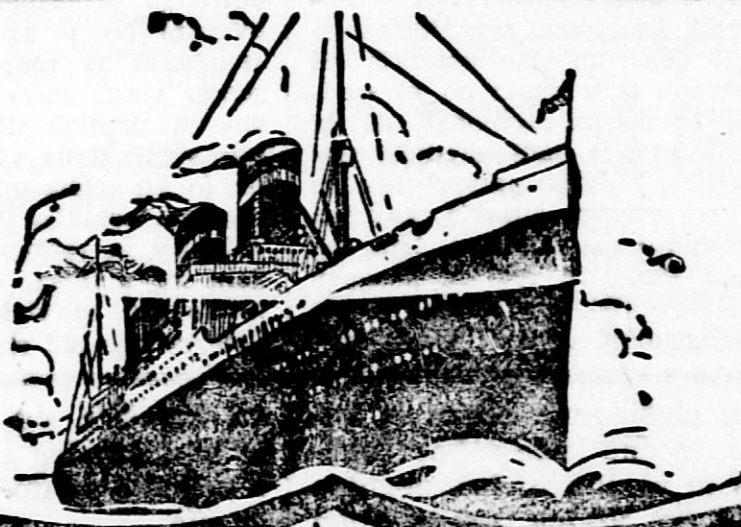
Erida -
toaletno milo
je dobro in
vedno enako
dobro.

Stroje

za surovo maslo

znamke Laktor v velikosti od 2—50 litrov dobavlja po najnižjih cenah

ČUČEK & KOUBIK
tovarna gospodarskih strojev
Strnišče.

“LEVIATHAN”

59.956 br. reg. ton.

Najmodernejši, največji in najmočnejši oceanjski parnik. V tej čudni ladji je utelešena največja zmožnost znanosti, kapitala, sil in iznajdljivosti. Nemimolovna udobnost v vseh razredih.

Prvo potovanje v New York 7. avgusta 1923,

dalle 28. avgusta, 18. septembra, 8. oktobra, 29. oktobra vsake tri tedne obhaja iz Southampton — Cherbourg. Več potovalnih pogojev.

BREMEN — NEW YORK

Direktna zveza s prekrasnimi ameriškiimi vladnimi parniki. Neprekoslivi po udobnosti, snaznosti in hitrosti. Hitre in zanesljive ladje. „George Washington“ „President Fillmore“ „President Harding“ „President Roosevelt“ „Amerika“ „President Arthur“

Zahtevajte natančna pojasnila in številko voznega lista.

Uradna naloga za prevoznika blaga.

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo Beograd, Palata Beogradske Zadrage.
na Jugoslavijo: Podružnica v Ljubljani, Zadruga Zveza v Ljubljani.

Otvoritev trgovine KOLIZEJ

oprema stanovanj, družba z o. z.
Ljubljana - Gosposvetska cesta 13
(preje Brata Sever) 7692

Vreče

za moko, žito, oploje itd. po najnižjih cenah. — Tehniška Unia družba, Ljubljana, Sodna ulica 4.

Gligić i Drugovi

ovlašćena agentura Novosadske produktne berze
Novi Sad, Kralja Aleksandra 10
Brzojavi: Fides Telefon: 146

Kupujemo i prodajemo zemaljske, žitarske i mlinke proizvode za tuđ račun uz telegrafski i telefonski nalog a po uzancama Novosadske Produktne Berze.

Več družabnikov

sodelujočih ali tihih z večjim kapitalom sprejme za takojšnji pristop močno razvita lesno-trgovska tvrdka za izvoz lesa v Italijo in Švico. Ponudbe z navedenim kapitalom, katerega bi mogli reflektanti takoj uložiti pri Slavenski v Ljubljani, je uposlati samo do 31. julija t. l. pod šifro „Krasen dobiček“ na anonimni zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica 5. Istotam se dobijo natančne informacije. 7662

Gamaufovo metno gnojilo za cvetlice

je izborno učinkovito sredstvo, katero omogoči rastlini do izredno bujnega razvoja in vzbudi v cvetu mnogo intenzivnejšo nianso barve. Cena zavojčku Din 3.—.

Razpošilja društvo

„Vrtnarska šola“ v Kranju.

Stalna zaloga: Herzmansky, Korsika, Urbanic in drogerija „Adria“.

Lokomobile Prekucniki
Lokomotive Platoski vozovi
Vozički Okolesja za poljske železnice

TRACNICE

ter vsakršen drugi material za poljske železnice

TOČNO IN CENO TAKOJ

s skladišča v Ljubljani ali Zagrebu

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

Akcionarska družba za saobraćajne in železničke potrebe

Beograd, Zagreb, Subotica, Sarajevo

LJUBLJANA, KARLOVSKA CESTA

ŠTEV. 30.

OBRTNA BANKA V LJUBLJANI

KONGRESNI TRG ŠTEV. 4.

Vabilo na PODPISOVANJE DELNIC III. emisija delnic.

Izvršuje sklep občnega zbora delničarjev Obrtne banke v Ljubljani z dne 18. aprila 1922 sklenil je v to pooblašćeni upravni svet na temelju odobrenja ministrstva za trgovino in industrijo, št. VI 3417 ddo 30. junija 1923, provesti zvišanje glavnice od

Din 1,250.000.—

na

Din 2,000 000.—

z izdajo 15.000 novih delnic po nominalnih Din 50.— v skupnem znesku dinarjev 750.000.— pod sledećimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na vsaki 2 stari delnici 1 novo po kurzu Din 50.—, prištevši Din 7.50 za stroške in obresti za komad. Plašći starih delnic se imajo pri podpisovanju predložiti v svrhu odkolekovanja.
2. Ostalih 2.500 delnic je na razpolago delničarjem oziroma novim subskribentom po tečaju Din 55.—, prištevši Din 7.50 za stroške.
3. Delnice participirajo s polovico kupona na čistem dobičku za leto 1923.
4. Subskripcija se vrši v času od 15. julija do 15. avgusta 1923 pri Obrtni banki v Ljubljani in njeni podružnici v Ljutomeru ter pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in njenih podružnicah v Celju, Mariboru, Ptuj, Brezicah in Kranju.
5. Kurzni dobiček, ki nastane iz izdaje novih delnic, se po odbitku vseh stroškov in pristojbin pripiše rezervnemu zakladu.
6. Pravico do repartitije si pridržuje upravni svet in se za nedodeljene delnice vplaćani zneski vrnejo s 6% obrestmi.
7. Za uspeh te emisije jamči posebni sindikat.

Upravni svet Obrtne banke v Ljubljani.

Fortuna.

Ako želite dobro kupiti ali prodati nepremičnine, Vam „Fortuna“ opravi vse posle vedno najkulantneje, brez kakršnihkoli stroškov. Napredaj ima hiše, vile, zemljišća, ki so Vam tudi na ogled. Izvolite se obrniti na Fortuna, koncesijonirana po vis. vladi, Zagreb, Matijeve ul. 99.

Medjimurski konji!

Poltežki in čisto težki konji in kobile za vprego in odgoj za gospodarstva in tovarne stoje stalno za prodajo pod najkulantnejšimi pogoji pri

E. VAJDA, veletrgovina s konji, ČAKOVEC, Medjimurje, Jugoslavija.

Brzojav: Vajda, Čakovec. Telefon interurban 59, 4.

DOBAVLJAMO

odmah uz dnevne cijene sa skladišta Zagreb

SVE STROJEVE I ALAT

za stolare, tvornice pokućstva, kolare i pilane, za bravare, mehanikare i radionice za popravke, za limare, tvornice limenih i kovinskih predmeta. Bogato skladište transmisija, sirovinoljnih in benzin-motora, kao i uredjaje za svariti i bijele kovine.

ALAT I STROJEVI KARL JETZBACHER ZAGREB
dion. dr. Vraška ulica broj 25

Nov kažipot bolnikom!

Spisal sem knjižico, da pokazem ž njo milijonom trepićh edino možno pot ozdravljenja. Kažipot ne stane niti vinarja in ga pošlємо zastoj vsake-mu, ki se čuti bolan, slaboten, šibek in obupan. Knjižica je uspeh 50 letnega preišćivanja in razglabljanja in obsega vsoto bogatih praktičnih izkušanj in mnogo dokazov odličnih mož znanosti.

Kdor bi se rad rešil

naj se ravna po mojem nauku, ki je pomogel že mnogim tisoćem. Naj je že bolezen nastala zaradi skrbi, bede, prenapora, ali pa da je boleznii vzrok lahkomišćenost in nezmernost, vsem potrtim, vsem ljudem šibke volje in delaljubnosti pokazem znanstveno in prirodno pot, da se rešijo živćne bolesti, pomanjkanja spanja, odpora proti delu, tesne in duševne oslabelosti, trganja po udi, glavobola, motenja prebave in želodćnega delovanja ter mnogih drugih bolesti. Pišite še danes dopisnico ter zahtevajte zastoj in pošćtne prosto

moj kažipot

Zapišite naslov:

E. Pasternack, Berlin, N. O., Michaelkirchplatz 13, Abt. 511.